

VII. Kerületi Madách Imre Gimnázium

Pedagógiai Program

“S csak lelkesülés szült mindig nagyot.”

(Madách Imre: Mózes. I. felv. Változás)

TARTALOM

BEVEZETŐ ÉS INTÉZMÉNYI ADATOK	4
1.1 Intézményi adatok	4
1.2 Az iskola szakmai alapidokumentuma	4
A MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM NEVELÉSI PROGRAMJA	5
2. 1. Gimnáziumunkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai	5
2. 1. 1. Hagyományaink és pedagógiai alapelveink; iskolánk küldetésnyilatkozata.....	5
2. 1. 2. Iskolai díjak	7
2. 1. 3. A személyiségfejlesztés programja	7
2. 1. 4. Kompetenciafejlesztés.....	10
2. 1. 5. Egységes alapokra épülő differenciálás	12
A) A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok.....	12
B) A tehetség és képesség kibontakoztatását segítő tevékenység.....	14
C) Pályaorientációs tevékenységek	14
2. 1. 6. A közösségfejlesztés.....	15
A Madách Imre Gimnázium hagyományos közösségi programjai (időrendben)	17
2. 1. 7. A közösségi szolgálat	18
2. 1. 8. Alkalmazott pedagógiai eljárások	19
2. 2. Gimnáziumunk egészség-, környezet- és fogyasztóvédelmi programja	20
2. 2. 1. Diákjaink szociális helyzete és a szociális hátrányok enyhítése, az esélyegyenlőség biztosítása	20
2. 2. 2. Iskolánk egészségnevelési és mentálhigiénés programja	21
2. 2. 3. Környezeti nevelési program	22
2. 2. 4. Fogyasztóvédelmi oktatás gimnáziumunkban a NAT által megfogalmazott alapelvek alapján	25
2. 3. Az iskolai munka feltételei és szinterei	28
2. 3. 1. A tárgyi feltételek.....	28
2. 3. 2. A személyi feltételek	29
2. 3. 3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	30
2. 3. 4. Az osztályfőnöki munka tartalmi és feladatai	32
2. 3. 5. Az iskolai struktúra	35
2. 3. 6. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	35
2. 3. 7. A csoportok és az emelt szintű képzés választásával kapcsolatos szabályok	36
2. 4. A gimnáziumunkban folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési és értékelési rendszere.....	37
2. 4. 1. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja	37
2. 4. 2. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelése.....	42
2. 4. 3. A pedagógiai program megvalósításának mérése, ellenőrzése	43
2. 5. A felvétel és az átvétel helyi szabályai.....	44
2. 5. 1. A felvételi eljárás és a szóbeli felvételi vizsga követelményei	44
2. 5. 2. Az átvételi eljárás (vizsgák)	45
2. 6. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	46
2. 6. 1. Az osztályozó vizsga	46
2. 6. 2. A javítóvizsga.....	49
2. 6. 3. A különbözeti vizsga.....	50
2. 7. Az iskola kapcsolatai.....	50
2. 7. 1. A szülőkkel való együttműködés	50

2. 7. 2. A diákközösség és az Iskolai Diákbizottság.....	51
2. 7. 3. Volt madáchosok (diákok, tanárok)	52
2. 7. 4. Külső szervezetekkel való kapcsolattartás	52
A MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE	53
3. 1. A helyi tanterv összeállításának szempontjai	53
3. 1. 1. Az idegen nyelvek oktatása.....	53
3. 1. 2. Az emelt szintű oktatás	54
3. 1. 3. A szabadon tervezhető órakeret felhasználása	55
3. 1. 4. A művészeti tantárgyak oktatása.....	55
3. 1. 5. A természettudomány tantárgy oktatása	56
3. 2. A különböző tanulmányi területek óratervi hálói.....	58
3. 3. Tantervek.....	64
ZÁRÓ DOKUMENTUM.....	65

BEVEZETŐ ÉS INTÉZMÉNYI ADATOK

A Madách Imre Gimnáziumban folyó nevelő és oktató munka alapja a Pedagógiai Program, amely tartalmazza az iskola pedagógiai stratégiai tervét, meghatározza az intézményben folyó munka rendszerét: céljait, feladatait és tevékenységeit, törvényi előírásoknak megfelelően a Nevelési Programból és a Helyi Tantervből áll. Ez az iskola szakmai önmeghatározásának alapidokumentuma, egyben szakmai autonómiájának biztosítója is. Szövegét és egyéb tartalmait a folyamatosan változóban lévő társadalmi folyamatoknak és az iskola belső fejlődési pályájának, igényeinek megfelelően rendszeresen aktualizálja a gimnázium tanáraiból álló pedagógiai műhely. A jelenlegi változat főbb jogszabályi hivatkozásai a 2011. évi CXCV. törvény, a 20/2012 (VIII. 31.) Emmi-rendelet, a 110/2012 (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról, valamint ennek végrehajtási rendelete, a 401/2023 (VIII. 30.) Kormányrendelet. A Pedagógiai Programban foglaltakat az iskola minden tagjára, a teljes közösségre nézve kötelező érvényűnek tekintjük.

1.1 Intézményi adatok

Az intézmény neve: **VII. Kerületi Madách Imre Gimnázium** (OM - azonosító: 035233)

Székhelye: 1073 Budapest, Barcsay utca 5.

Az iskola logója:

Fenntartója és működtető szerve: Belső-Pesti Tankerületi Központ

(1071 Budapest, Damjanich utca 6.)

Évfolyamok száma: 4 (9-12.) évfolyam,

5 (9.ny-12.) évfolyam nyelvi előkészítő osztállyal.

1.2 Az iskola szakmai alapidokumentuma

Az iskola működésének törvényi feltétele a szakmai alapidokumentum, melynek legutóbbi változata 2025. szeptember 1. napjától hatályos.

A MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM NEVELÉSI PROGRAMJA

2. 1. Gimnáziumunkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai

2. 1. 1. *Hagyományaink és pedagógiai alapelveink; iskolánk küldetésnyilatkozata*

A Madách Imre Gimnáziumot – Budapest első állami gimnáziumaként – 1881-ben alapították, VII. ker. Magyar Állami Főgymnásium elnevezéssel. Mai működésünk egyik alapelve a 145 éves múlt követésre méltó hagyományának tisztelete, ápolása. Gimnáziumunk szellemiségét az alapítók fokozatosan alakították ki. „Elismerés és dicséret, szeretettel párosult szigor, felekezeti türelem, újat kereső oktatómunka” jellemezte az intézményt, s ezt az indulás éveiben kialakított szellemiséget máig követendő hagyománynak tartjuk. Gimnáziumunk politikailag és vallásfelekezetiileg semleges intézmény, amely az értékek európai szemléletének nyitottságát tekinti alapelvnek. Pedagógiai és oktatási tevékenységünkben a tájékoztatás és az ismeretek közlése tárgyilagos és többoldalú módon történik. Célunk a diákközpontú iskola, a humánus, alkotásra ösztönző légkör, a befogadó közösség biztosítása. Lehetőséget biztosítunk mozgássérült tanulók együtt-nevelésére. Az egymásra való odafigyelés, a korrekt emberi kapcsolatok kialakítása és a méltányosság mindmáig alapelvünk. „Irányadó elvünk: bölcs mérséklet, mely nem büntet, hanem javít, pontos és személyes felügyelet, mely elhárítja a bajt.” – fogalmazta meg Szilasi Móric tanár a múlt század végén. „A bíráló igazságossága mellett egy csepp méltányosság is helyén való, sőt éppen akkor vagyunk egészen igazságosak, ha méltányosak is vagyunk...” (1895)

A Madách Imre Gimnázium nevet 1921-ben vette fel iskolánk, hogy „az ifjúság nagyjainak emlékéből erőt és buzdítást merítsen”. A névválasztást az akkori tantestület a következőkkel indokolta: „A jónak és rossznak örök küzdelmében a jó, mint az ember alaptermészetében rejlő, végre is legyőzhetetlen; és hogy nem a rideg materiális tényezők, hanem az eleven hit, a lélekfrissítő, a nemes illúziók harmonikus egysége adják meg az embernek a való értékét”.

Iskolánkra alapvetően jellemző, hogy nevelési követelményeit és szervezeti módját illetően hagyományos. Valljuk, hogy a XXI. században is meg kell őriznünk, és követnünk kell általános örök emberi értékeket, ezért a nevelés és az oktatás harmonikus összhangjára törekszünk. Következetesek vagyunk nevelési elveink érvényesítésében, türelmesek és segítőkészek az oktatás folyamatában. Alapelvünk, hogy ne a tanulás uralkodjon a tanulón, hanem a tanuló uralja a tanulást. Célunk az értelmiségi életforma és hivatás betöltésére való

felkészítés és a felsőfokú tanulmányok megalapozása, azért, hogy tanulóink szabad felnőttekké, autonóm személyiségekké váljanak.

Mindennek eléréséhez szükséges, hogy minden diákban kialakuljon:

- az önálló véleményalkotás és állásfoglalás képessége (a problémamegoldó és a kreatív gondolkodás, valamint a logikai áttekintőképesség fejlesztésével, valamint az eltérő álláspontok összevetésének képességének kialakításával [forrásfeldolgozás]),
- a folyamatos önművelés és önképzés iránti igény; a tanulni kívánt tantárgyak megválasztásának képessége a lehetőségeken belül,
- a jó kommunikációs képesség (különös tekintettel a tiszta, szép magyar beszéd használatára, két idegen nyelv társalgási szintű és a felhasználói szintű informatikai ismeretek elsajátítására),
- az egyén és a közösség harmonikus kapcsolatának megteremtésére való képesség,
- a humánus, segítőkész magatartás (az érzékenység képességének fejlesztésével),
- a helyes önértékelés, önismeret, önfegyelem,
- a szabadság lehetőségeinek és korlátainak ismerete,
- a felelősség tudata saját és mások testi és lelki egészségéért, valamint társadalmi és természeti környezetéért (az egészséges és környezettudatos életmód iránti igény formálásával),
- az egészséges nemzeti és európai identitástudat megszilárdítása; a nemzeti kultúra és anyanyelvünk ápolása, a kisebbségben élő magyarsággal való közösségvállalás,
- az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása; érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt,
- nyitottság és tolerancia a különböző kultúrák, vallások, szokások, életmódok iránt; a diszkrimináció minden formájának elvetése.

Nevelő és oktató munkánkat akkor tekintjük sikeresnek, ha

- diákjaink ismerik a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat; határozott elképzeléssel bírnak saját közelebbi és távolabbi jövőjükéről, sorsukról.
- végzős diákjainak minden tantárgyból megfelelnek a középfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek, és a végzés évében 90% felett felvételt nyernek magyar vagy külföldi felsőoktatási intézménybe.
- legalább egy idegen nyelvből közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgát szereznek.

Iskolánk büszke jó beiskolázására, jó tanulmányi helyzetére, nevelőtestületének felkészültségére és teljesítményre ösztönző iskolai légkörére. Ennek is köszönhető, hogy a HVG kiadványának „100 legjobb magyar középiskola” rangsorában az utóbbi években országosan a 10. hely környékén végeztünk.

2. 1. 2. Iskolai díjak

Dániel Péter-emlékdíj (1944-ben mártírhalt volt diákunk); a közérdekű kötelezettségvállalás kamatát minden évben egy arra érdemesült nehezebb sorsú gyerek kapja. *Volenszky-ösztöndíj* (Volenszky Gyula 1925–1958-ig volt a Madách Imre Gimnázium tanára) évenként két egyenlő részben azok a tanulók kapják, akik érettségi vizsgán matematikából a legjobb eredményt érték el.

Lévai Jenő-díj (Lévai Jenő iskolánk diákja volt 1902–1910); az iskolai házi tanulmányi verseny (Madách Kupa) győztes tanulója kapja.

Varga Gábor-díj (Varga Gábor iskolánk diákja volt 1973–1977-ig); hagyatékának kamatait a róla elnevezett matematika- fizika verseny első két helyezettje kapja.

Madách-díj (alapítva 2003); annak a végzősnek jár, aki az Iskolai Diákbizottság (IDB) és a tantestület szerint a legtöbbet tette a madáchos közösségért.

2. 1. 3. A személyiségfejlesztés programja

Kiemelten figyelemmel kísérjük a diákok személyiségének alakulását és érvényesítjük azt az elvet, hogy minden tanuló egyéniségét, tehetségét sokoldalúan kibontakoztathassa. Támogatnunk kell tehetségük megnyilvánulási formáit akkor is, ha az nem az általunk preferált területen van.

Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek énképükbe, önreflexióikba integrálni az elsajátított tudást és készségeket, gondoskodni kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában. Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

Keressük azokat a módszereket, lehetőségeket és színtereket, amelyek alkalmat adnak a tanulók képességeinek felfedezésére (és felfedeztetésére) majd alakítására.

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a pedagógus közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra. Ennek eszközei sokrétűek:

- Fontos, hogy a pedagógus kialakítsa és gyakoroltassa a következő viselkedésformákat:
 - odafigyelés másokra – a másik meghallgatása az „ítéletmentes légkör” biztosításával;
 - az agresszív viselkedésformák tudatos kerülése;
 - az együttműködés és a konstruktív konfliktuskezelés a csoportban;
 - asszertív magatartás (önérvényesítés – mások igényeinek figyelembevételével és tiszteletben tartásával).
- Kiemelkedően fontos az osztályfőnök szerepe, aki mindenkivel személyesen beszélget az emelt szintű csoportok kiválasztása előtt 10. évfolyamon, a pályaválasztás előtt 12. évfolyamon, illetve akkor, amikor a diák személyiségfejlődése azt igényli. (A szülőket is bevonva, – igény szerint – az iskolapszichológus segítségét kérve.)
- A tanórákon is ösztönözzük az önálló véleménynyilvánítást (önálló és csoportos munkában történő információfeldolgozással, feladatmegoldással).
- Differenciált fejlesztéssel segítjük az egyéni előrehaladást. Követelményrendszerünknek és a hozzá kapcsolódó értékelési rendszernek motiválnia kell a diákokat az önfejlesztésre. Éppen ezért fontos, hogy az értékelés ne rombolja a diákok önbecsülését, és személyre szóló legyen.
- A 9. ny évfolyamon kötelezően, a 9-10. évfolyamon szabadon választható tehetséggondozó foglalkozási csoportjaink differenciáltan személyiségfejlesztők.
- A hagyományos tantárgyak oktatásának korszerűsítésével (például a bontott csoportos kémia és biológiaórák (esetenként fizika) a 9-10. évfolyamon; a digitális kultúra beépülése a tanulás-tanítás folyamatába; bontott csoportos elemző és kommunikációs magyar nyelv órák a 9. ny és a 9. évfolyamon (esetenként magasabb évfolyamon); az alkotóműhely-jelleget lehetővé tevő művészeti tantárgyak csoportbontása a 11. évfolyamon (esetenként a mozgóképkultúra és médiaismeret csoportbontása a 12. évfolyamon).¹ A kísérletező személyiségfejlesztést új tantárgyak segítségével is elősegítjük. Ilyen az önismeretet is fejlesztő „tanulás tanítása” (a novemberi projekt-héten) és a művészetek tantárgy választható tantárgyak keretében történő oktatása a 11. évfolyamon. A személyiségfejlesztés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy tanulóink tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között. A 12. évfolyamon a bontott csoportos állampolgári ismeretek, a 9-12. évfolyamon a mindennapok matematikája és az

¹ Lásd a 2. 3. 6. *A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elve* alpontot.

osztályfőnöki órák elősegítik, hogy diákjaink képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is.

- A nem hagyományos tanórai formában szervezett foglalkozások (erdei iskola, tantárgyi és tantárgyközi integrációs projektek, valamint a tanulmányi kirándulások és nyári táborok) a személyiségfejlesztés fő színterei.

Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül. Ezek jobban érvényesülnek a tanórán kívüli programokban:

- Biztosítjuk a sportlehetőségeket és bővítjük a választható sportágakat. Rendszeresen a házi bajnokságok, de a kerületi és budapesti versenyeken való részvételünk is. Támogatjuk tanulóink versenysportolói karrierjét.
- Művészeti szakköreinkkel módot adunk a zenei és képzőművészeti tehetségek megmutatására. A több osztálynyi tanulóval működő iskolai énekkar és a „Thália” színjátszó csoportunk mellett a tanévben többször is tematikus kiállítást szervező vizuális kultúra szakkör és az iskolaújtságot gondozó médiaszakkör is népszerű a diákjaink körében. Rendszeresen szervezünk „Ki mit tud?”-ot is az erdei iskolában. Diákjaink tehetsége megmutatkozik a minden tanévben megszervezett osztályszínpadok fesztiválján és a kamarakórusok versenyén, a versmondó és retorikai versenyeken.
- A tanulók a diákönkormányzatban megismerhetik a demokratikus közösség működési elveit és formáit, a gyakorlatban is felkészülhetnek a felelős felnőtt életre.
- A nyári táborok és a külföldi cserekapcsolatok is a személyiségfejlesztést szolgálják.

Fontosnak tartjuk tehát a színes, sokoldalú közösségi élet megteremtését, melynek keretében az intellektuális képességek fejlesztésén túl alkalom nyílik az önismereti, az erkölcsi és az érzelmi tulajdonságok formálására is.

Iskolánk úgy kíván megfelelni a változó társadalmi igényeknek, hogy közben a hagyományos humanista értékeket közvetíti. A ma világa az egyéni teljesítményt értékeli, így az individuális képességek kibontakozása nem szorulhat háttérbe; ugyanakkor egyre inkább társadalmi elvárás a tolerancia, az együttműködésre való képesség. Az individuális és a szociális értékek közvetítését, alakítását egyszerre kívánjuk megvalósítani. Úgy gondoljuk, hogy a kettő egyensúlya jelenti a harmonikus személyiséget.

2. 1. 4. *Kompetenciafejlesztés*

Az információban és a felhalmozott tudásban (tantervi tartalomban) bekövetkezett mennyiségi robbanást nem követte a tanulási képességek fejlődése. Ebben az új helyzetben kulcsfeladat, hogy diákjainkat megtanítsuk eligazodni az információk özönében. Tanítványaink későbbi sikerességének szempontjából nem kerülheti el figyelmünket, hogy az utóbbi években a korábbiaknál jelentősebb szerepet kapott a munkavállalók tudástőkéje, illetve a munkavállalók alkalmazkodóképessége a változó kompetencia-elvárásokhoz. A kompetencia egy személy alapvető, meghatározó jellemzője, mely okozati kapcsolatban áll a kritériumszintnek megfelelő hatékony és/vagy kiváló teljesítménnyel. Mivel egy adott kompetencia a személyiség tartós része, előrevetíti a viselkedést és a teljesítményt. A létező kompetenciák alapján megjósolható, ki fog valamit - egy-egy specifikus kritériumnak megfelelően - jól vagy rosszul tenni. A munkaerőpiacon a felek a kompetencia-elvárások alapján azonosítják egymást. Döntő kérdés, hogy az egyes szereplők milyen meglévő kompetenciákkal rendelkeznek, illetve, hogy mekkora ráfordítással milyen további kompetenciák megszerzésére képesek. A kompetenciák láthatóvá tétele tehát elengedhetetlen feladatunk.

Az egyén szintjén a kompetenciának öt összetevője határozható meg:

1. Ismeretek, a tudás: információk, amelyekkel a személy rendelkezik;
2. Készségek, jártasságok, amelyek bizonyos fizikai és szellemi feladatok teljesülésének képességét adják (pl. tanulási képesség, fejleszthetőség, elemzési készség);
3. Önértékelés, szociális szerepek, melyek személyes értékek mentén szerveződnek (attitűdök; pl. siker, karrier);
4. Személyiségvonások, vagyis pszichikai-fizikai jellemzők és a helyzetekre, információkra adott válaszok (pl. problémamegoldó képesség, hatékony kommunikáció);
5. Motivációk (pl. pozitív hozzáállás feladatokhoz).

Ezen általános kompetenciák fejlesztését helyi tantervünk valamennyi tantárgyának általános fejlesztési követelményei tartalmazzák.

Ezekre épülnek a stratégiai célokat tartalmazó **kulcskompetenciák**, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához (Nat). Ezen kulcskompetenciák – az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, a matematikai, a természettudományos, a digitális kompetencia, a szociális és állampolgári kompetencia, a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség, valamint a hatékony, önálló tanulás – és a Nat-ban meghatározott kiemelt fejlesztési területek beépültek a

helyi tantervünkbe. Bár mindegyik egyformán fontos, de felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az egész életen át tartó tanulás folyamatában formálódik.

Sok kompetencia részben fedi egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképesség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal és az érzelmek kezelése.

A *digitális kompetenciáról* külön szólva, a Covid-járvány (2020) és a digitális munkarend felértékelte a tanulást támogató digitális eszköztárat. A Microsoft Teams felületet is akkortól kezdtük el teljeskörűen használni, nemcsak tanulói (tartalommegosztás, kooperatív tanulásszervezés, digitális kollaboráció), hanem tanári, szervezeti szinten is. Ma már az üzenőfal/bejegyzés egy hivatalos belső kommunikációs csatorna és a tájékoztatás eszköze, a csevegés a tanár-diák kommunikáció egy lehetséges és elfogadott formája, a különböző tanári csoportok megjelentek az online szervezeti struktúrában is. Az online felületekre (okoseszközökre) nemcsak tanórán, a pedagógiai munkát támogató (a tanulást segítő) taneszközként gondolunk, a Teams a nap folyamán a tanulókkal/osztályokkal való kapcsolattartás hatékony eszköze – ez ma már a munkaszervezésnek, az iskola belső világának annak minden szereplője által elfogadott jól működő része. A digitális kultúra és az online kommunikáció fejlesztése, a digitális technológia mint problémamegoldási eszköz használata, ebbe a saját okoseszköz bevonása nemcsak tantermi feladat, és lényegében folyamatosan zajlik.

A tanulók digitális (és technológiai) kompetenciáinak fejlesztésében mesterséges intelligencia (AI)-alapú eszközök is segíthetnek. A cél, hogy a tanulók értsék a mesterséges intelligencia működési elveit, a használatával járó korlátokat és kockázatokat, és tudják kritikusan használni a rendszereket.

A középiskolás korosztály tekintetében pedig dolgunk van az okoseszközök „okos használatával” kapcsolatban. Azaz, értenünk kell a „kézhez nőtt mobil” jelenségét, nevelni kell tanulóinkat a tudatos eszközhasználatra, fel kell hívni a figyelmet a lehetséges veszélyforrásokra, meg kell találni az egyensúlyt a technológia hasznos alkalmazása és a figyelemelvonás elkerülése között. E kérdések kapcsán hangsúlyosan pedagógiai szempontok alapján kell gondolkodnunk, ehhez hasznos, ha tisztába kerülünk az online tér használatát illető generációs különbségekkel, a különböző platformok jellemzőivel.

2. 1. 5. Egységes alapokra épülő differenciálás

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési célokkal adekvát tanítási folyamat, tevékenység. (Pedagógiai tevékenységünk eddig is sok tudatos és spontán fejlesztést tartalmazott. A szemléletváltozás a tudatosság magasabb szintjében és a vizsgakövetelményekkel való összehangolásban nyilvánul meg.) Célunk, hogy minél jobban megismerjük tanítványaink motivációit, képességeit, érdeklődéseit és tanulási szokásait, hogy eredményesen tudjuk megoldani a tanulószervezéssel kapcsolatos feladatainkat. A differenciált tanulószervezés terén különösen a következő szempontok emelhetők ki:

- Olyan szervezési megoldásokat előnyben részesítése, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését (pl. a tanulók saját életéből vett példákkal, problémákkal).

- A tanulószervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása (pl. pár- vagy csoportmunkával, projektfeladatokkal, az együttműködő {kooperatív} tanulás technikáival).

- Az oktatási folyamat megszervezésében figyelembe vesszük a tanulók előzetes ismereteit, tudását, nézeteit, hogy legyen lehetőségünk az esetleges tévedések korrigálására és tudásuk átrendeződésére.

- A feladathoz illeszkedő tanulószervezési technikák alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók egyéni képességeinek fejlesztésében.

- Az iskolánkban a digitális tanulástámogató eszközök használata gazdag lehetőséget nyújt a tanulók adaptív oktatását középpontba állító tanulószervezés számára.

A) A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok

Minden gyermek joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön. Ugyanakkor a gimnázium sikeres elvégzéséhez szükséges képességek és adottságok meghatározók, így a központi felvételi írásbeli vizsgától nem tudunk eltekinteni. Pozitív diszkriminációt csak a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók esetében teszünk (az írásbeli megírása után). (HHH tanuló, akit a jegyző védelembe vett, illetve rendszeres juttatásra, gyermekvédelmi támogatásra jogosult, és a szülei nem rendelkeznek 8. évfolyamnál magasabb iskolai végzettséggel, vagy tartós nevelésbe vették.).

Nehéz feladat a különböző általános iskolákból érkező 9. osztályos tanulók szintre hozása, felzárkóztatása. A feladat megvalósítása többértű; a szakórákhoz csatlakozó korrepetálásokkal

a szaktárgyi tudást, a tanulás tanítása (9. évfolyam) segítségével az ismeretek feldolgozását igyekszünk elősegíteni.

Feladatunk a tanulási kudarc okainak megkeresése, melyek leggyakrabban:

- pszichés (teljesítéstől való félelem, motiváltság hiánya),
- önismereti, önelfogadásból származó,
- módszertani (tanulásmódszertan),
- családi háttérből adódó (család szociokulturális háttere, családi elvárások),
- iskolaváltásból eredő,
- egyre gyakrabban találkozhatunk fiziológiai okokkal (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia).

Az organikus okokra visszavezethető SNI (a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége) diagnosztizálása és felülvizsgálata a Tanulási Képességeket Vizsgáló Rehabilitációs Bizottságnál történik. Differenciált oktatásuk az arra kijelölt intézményekben történik, ahol figyelembe veszik előzetes tudásukat, igényeiket, törekvéseiket, érdeklődésüket.

Az organikus okokra vissza nem vezethető SNI-s tanulók, akik beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek (BTM) (Nkt. 4.§ és 47.§) fejlesztő foglalkozásra jogosultak. A szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak alapján a tanulók egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásban részesülnek. Fejlesztésük és felülvizsgálatuk a **Nevelési Tanácsadó** szakvéleménye alapján folyik.

A diagnózis lehet:

A/ Tanulási zavar: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, kevert specifikus fejlődési zavarok, iskolai képességek kevert zavara.

B/ Beilleszkedési zavar: aktivitás-és figyelemzavar, hiperkinetikus magatartászavar.

A Nevelési Tanácsadó mentheti fel a tanulókat a tantárgyi minősítés és értékelés alól, egyúttal segíti a fejlesztést, konzultációt tart. Mivel iskolánkban nincs ezzel foglalkozó szakember, így a fejlesztést a szülőknek kell megoldani. Az egyes tantárgyakból értékelés alól felmentett tanulók a tanórán kötelesek részt venni, ahol a szaktanár lehetőség szerint igyekszik fejlesztő tevékenységet biztosítani.

Az egyes tantárgyak követelményeit nem vagy elégséges szinten teljesítők számára szervezett formában egyéni foglalkozási felzárkóztatást biztosítunk. Ennek kiemelt jelentősége van a leszakadás szempontjából legveszélyesebb 10. évfolyamon.

Szintén fontos mind a felzárkóztató munka, mind a tehetséggondozás keretében a megfelelő könyvtárhasználat elsajátíttatása. A könyvtárhasználat elsajátíttatása

fokozatosan, az életkori sajátságoknak megfelelően történik szakórák és órán kívüli könyvtári foglalkozások keretében. Az ismeretek bővítésére lehetőséget nyújt az iskolai Internetes hálózat ingyenes használata is.

B) A tehetség és képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetséggondozás valamennyi pedagógus kiemelt feladata. Szaktanárként, osztályfőnökként, szakmai munkaközösség-vezetőként felelős mindenki a rábízott tehetségek gondozásáért. Iskolánkban a tehetséggondozás az alábbi területeken folyik:

a) A tanulmányi munka területén:

- haladó nyelvi csoportok szervezése, nyelvi sáv létrehozása a differenciálás lehetőségével,
- a fizika, kémia és biológia tantárgyak csoportbontása,
- emelt szintű és +2 órás csoportok a 11. és a 12. évfolyamon valamennyi tantárgyból,
- egyéni foglalkozási tehetséggondozó csoportok a 9. ny - 9. - 10. évfolyamokon,
- a kiemelkedő tehetségű tanulók felkutatása, differenciált foglalkoztatása szakkörök keretében: OKTV-előkészítő csoportok, emelt szintű érettségi előkészítő csoportok, érdeklődési körök
- háziversenyek szervezése: Madách-kupa, házi pontversenyek,
- pályázatok kiírása

b) Művészeti képzés és szakkörök

A Madách Imre Gimnázium kórusa, képzőművészeti (rajz) szakkör, dráma és színjátszás (Thália színjátszó kör), illetve médiaszakkör érhető el a diákjaink számára.

c) Természetjárás, házi bajnokságok és 4 évenként a Madách Olimpia

d) Lehetőségek a tehetségek bemutatkozására:

- „Madách szemle”
- szavalóversenyek
- kamarakórus-verseny
- diákszínjátszó fesztivál (Madách-nap)
- a diáknapi rendezvényei és az erdei iskolában megrendezett „Ki mit tud?”.

C) Pályaorientációs tevékenységek

A tehetséggondozáshoz szorosan kapcsolódó feladatunk a tanulók tehetségüknek, személyiségüknek megfelelő pályák felé irányítása. E cél elérése érdekében osztályfőnöki órák keretében, szükség esetén – az iskolapszichológus bevonásával – önismeret-fejlesztő foglalkozásokat tartunk. Továbbá:

- kapcsolatot tartunk a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézettel (10 – 12. évfolyamos tanulók),
- a projekthéten pályaaorientációs napot tartunk a 12. évfolyamos tanulók számára az egyes felsőoktatási intézményekben folyó képzésről, a felvételi követelményekről (egyetemi hallgatók előadása-prezentációja),
- lehetővé tesszük az egyetemek, főiskolák nyílt napjainak látogatását (12. évfolyamon),
- régi diákok meghívása osztályfőnöki órákra ill. szakórákra (beszámoló a felvételi buktatóiról, kinek ajánlja az adott oktatási intézményt, bennmaradás feltételei, személyes tapasztalatok összegzése),
- évfolyam szintű online szülői értekezletet tartunk februárban a 10. évfolyamos tanulók szüleinek (OH-ban dolgozó szakértő meghívásával) a felvételi eljárással (továbbtanulással) és az emelt szintű csoportok választásával kapcsolatban.

A pályaaorientációs feladatok koordinálása a pedagógiai igazgatóhelyettes feladata.

2. 1. 6. A közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az iskola pedagógiai célja, hogy olyan közösséget alakítson ki, amelynek tagjai egyénileg és közösségként is értékalkotók, alakítják és megteremtik azt a közösségi életet, amely őrzi, de alakíthatja is a hagyományokat. A hagyományos nemzeti ünnepek és emléknapok (október 23., március 15., október 6.) méltó módon való megtartása mellett a Holokauszt-emléknap és a kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja is komoly lehetőség közösségfejlesztési szempontból. A hagyományos Madách-napi osztályszínpadok fesztiváljának (január 21.), a márciusi osztályok közötti kamarakórus-versenynek és a tavaszi erdei iskolának és az őszi tanulmányi kirándulásoknak van a legkomolyabb osztályközösség-formáló szerepe, és (az erdei iskola egyik fénypontjaként) a „Ki mit tud?”-program lehetőséget ad a tehetséges diákok és diákcsoportok bemutatkozására. Iskolánk ötévente jubileumi tanévet ünnepel, ennek egyik programjaként a találkozás az egykor végzett (híres és kevésbé híres) madáchosokkal és az egykor itt tanító tanárokkal diákjaink számára az iskolai közösség fejlesztésének egy másik dimenzióját jelenti.

Célunk az, hogy a közösség tagjai számára legyen fontos az együttműködés, a mások véleményének tisztelete, és az építő részvétel a közösség munkájában. Az erkölcsi értékek közé beépül az egészséges nemzettudat és kialakul a más népeket és csoportokat tisztelő toleráns és velük együttműködő magatartás. Az iskola elősegíti a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel, olyan programokon keresztül mint a

közvetlen és tágabb környezetét is feltáró erdei iskola-program, a szeptemberi kétnapos tanulmányi kirándulások, a nyári táborok, versenyek (földrajz, történelem), sírhelyek, így a Nemzeti Panteon és a Madách-emlékhelyek látogatása. Ugyanakkor a tanulók nyitottabbá, megértőbbé válnak a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások iránt. Erre lehetőséget adnak a történelem, földrajz, társadalomismeret és osztályfőnöki órák témái, iskolai versenyek (mediterrán koktél, Vágvölgyi-földrajzverseny, idegen nyelvi napok), külföldi kirándulások (Ausztria, Nagy-Britannia, Francia-, Olasz- és Spanyolország), az énekkar útjai és a külföldi cserekapcsolatok (erdélyi, német, francia, spanyol, olasz). Ezekkel is törekszünk a nemzetközi kapcsolatok ápolására, arra, hogy diákjainknak – az uniós versenyeken, nemzetközi diákkonferenciákon, pályázatokon kívül – legyenek közvetlen tapasztalatai az Európai Unió és Európa más országairól. Cserediákok fogadásával tanulóink személyes tapasztalatokat szereznek az együttműködésről, a környezeti konfliktusok közös kezeléséről és megoldásáról.

A Madách Imre Gimnázium hagyományos közösségi programjai (időrendben)

Szeptember	Kétnapos osztálykirándulások
Október	Zene világnapja, „Zeng a ház” – közös éneklés Október 6. (Emléknep egy osztály szervezésében) Kampány-hét, diákpolgármester-választás; Gólyabál Október 23. (Egy osztály szervezésében)
November	A „Projekt-hét” eseményei; egészség-hét (DÖK) Nyolcadikosok németversenye (német munkaközösség) Advent Bécsben
December	Mikulás (osztályszerzés + DÖK) Diákszínjátszó fesztivál Szalagavató-bál (az SZMK szervezésében) Osztálykarácsonyok A Madách kórus karácsonyi koncertje
Január	Madách-nap a Madách Színházban
Február	Sítábor (Ausztria) Farsang (a DÖK szervezésében) A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknepja (osztályszerzés)
Március	Az osztályok kamarakórusainak versenye Március 15-i ünnepség (Madách Színház – a Thália szervezésében) Mediterrán koktél – döntő A Madách-kupa eredményhirdetése
Április	Föld napja – Vágvölgyi földrajzverseny (egy osztály szervezésében) Tavaszi sportbajnokság (vagy olimpia), sportéjszaka Holokauszt-emléknep (egy osztály szervezésében) Ballagás
Május	Erdei iskola (4 nap) és a „Ki mit tud?”
Június, Nyár	Nemzeti Összetartozás Napja (egy osztály szervezésében) Gólyafogadás (9. évfolyam és a Thália szervezésében) Nyári táborok: gólyatábor (DÖK), osztálytáborok, evezős táborok Külföldi tanulmányutak

A Madách Imre Gimnázium vezetése és tantestülete pedagógiai munkájában alapvető és meghatározó közösségnek tekinti az osztályközösségeket. Ezért biztosít minden osztály számára osztálytermet, amelyben a diákok megteremthetik sajátos, karakteres világukat. Az osztályterem esztétikai minőségéért, rendjéért a diákok együttesen és személyesen is felelősek. Ezt – az Iskolai Diákbizottsággal – évközben folyamatosan ellenőrizzük, pontozzuk és a győztes osztály egy iskolai tanítási napon maga választhatja meg programját, például még egy napot tölthet tanulmányi kirándulással. Osztályaink vállalnak felelősséget a közösségi terek rendjéért, a központi faliújságért és a szelektív hulladékgyűjtésért is. A tanulók ezzel bekapcsolódnak *közvetlen környezetük* értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.

A közösség összetartása szempontjából kiemelten fontosnak tartjuk az iskolai média fejlesztését, így 1882 óta megjelenő évkönyvet, az iskolaújságot, az iskolarádió műsorait. A honlap folyamatos fejlesztése az iskolavezetés és saját tartalmak feltöltésével valamennyi munkaközösség állandó feladata. Fontos az iskolai ünnepeken – a házirendben szabályozott módon – az egyenruha viselete, valamint a tanítványaink által kezdeményezett évfolyamonként eltérő színű póló. Az összetartozás jelképe a 2001-ben elkészült iskolazászló.

Iskolánkban hangsúlyos a közösségen belüli segítségnyújtás fontossága, a tolerancia és az empátia fejlesztése. Célunk a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és *segítőkéss magatartás* elősegítése (például a közösségi szolgálaton keresztül). Az iskola mindig nyitott volt a sérült gyerekek befogadására, amennyiben az oktatásukhoz szükséges feltételek biztosíthatók voltak. A Madách Imre Gimnázium tantestülete a sajátos nevelési igényű tanulók közül a mozgássérült tanulók körében lát lehetőséget az integrált oktatás biztosítására.

A közösségfejlesztés fontosságát mutatja az is, hogy intézményünk kifejezi elismerését a közösségi életet kiemelkedően szervező diákjai, tanárai számára. Diákoknak a közösség előtt átadott jutalomkönyvek, oklevelek jelenthetik az elismerést.

2. 1. 7. A közösségi szolgálat

Az érettségi bizonyítvány megszerzésének feltétele az 50 óra közösségi szolgálat teljesítése (nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 97. § (2) alapján). A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető. A köznevelési közösségi szolgálat keretei között folytatható tevékenységek területei: egészségügyi, szociális és jótékonsági, oktatási, kulturális és közösségi, környezet- és természetvédelemi, katasztrófavédelmi, közös sport és szabadidős tevékenység óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, idős emberekkel.

A közösségi szolgálat végzésének pontos kereteit a 20/2012. számú EMMI rendelet 45. pontja /133 §-a, konkrét tartalmát pedig a Madách Imre Gimnázium partnerszervezetekkel kötött szerződése rögzítik. Ez a lista folyamatosan frissül, és lehetőségeinktől függően törekszünk is a partnerszervezetek számának bővítésére. Tanulóink (illetve szüleik) egyénileg is köthetnek megállapodást az előző bekezdésben felsorolt területeken tevékenykedő szervezetekkel, amennyiben azok nem kívánnak intézmények közötti megállapodást kötni. A honlapunkon található megállapodást, illetve a befogadó nyilatkozatot ilyenkor a munkavégzés előtt ki kell tölteni, és le kell adni azért, hogy meggyőződhessünk a munkavégzés körülményeiről, illetve arról, hogy a befogadó szervezet tisztában van a

jogszabályi kötelezettségekkel. Iskolánk a 9–11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint három tanévre, arányosan elosztva szervezi meg, vagy biztosít időkeretet a legalább ötven órás közösségi szolgálat teljesítésére, amelytől azonban indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni. A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló pedagógus vagy a mentor az ötven órán belül legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tart. Egy órán hatvan perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre történő utazási idő nem számítható be a teljesítésbe. Alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb három órás időkeretben végezhető a tevékenység. Tanítási időben a közösségi szolgálat a tanuló lakóhelyének vagy iskolájának legfeljebb 30 kilométeres körzetén belül szervezhető meg.

A 18. életévét be nem töltött tanuló olyan közérdekű tevékenységet folytathat, amely megfelel életkorának, testi, értelmi és erkölcsi fejlettségének, illetve képességeinek, valamint amely nem veszélyezteti egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését. A 18. életévét be nem töltött tanuló 20 óra és 6 óra között munkát nem végezhet.

- 18 éves kor alatt 14 óra pihenőidőt kell két nap között biztosítani;
- 16 éves kor alatt napi 3 órát és heti 12 órát tevékenykedhet a tanuló 1 nap pihenéssel;
- 16 és 18 éves kor között 4 és fél órát lehet naponta tevékenykedni, hetente összesen 18-at.

A közösségi szolgálatot az iskola adminisztrálja, annak teljesítését, a be- és elosztását, elsősorban az osztályfőnökök koordinálják. A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott. A tevékenységi naplót (zöld könyvecske) iskolánk biztosítja a tanulók részére. Az osztályfőnök az osztálynaplóban, a törzslapon és a bizonyítványban dokumentálja a közösségi szolgálat teljesítését. Ha a tanuló iskolát változtat, akkor a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állítunk ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad.

A zárás keretében kaphatják meg a tanulók az igazolásokat. Ehhez kapcsolódhat a fogadó intézmények programértékelése is. Minden tanulónak lehetőséget kell adni a megszólalásra, élményeinek, tapasztalatainak elmondására, melyhez a tanuló felhasználtja a folyamatosan vezetett saját naplóját, fényképeit, prezentációját. A záró programot (11. évfolyam végén) igyekszünk jól megszervezni, hiszen az élmény a tanulók későbbi önkéntes tevékenységének alapját képezheti.

2. 1. 8. Alkalmazott pedagógiai eljárások

A gimnáziumunkban alkalmazott pedagógiai eljárások legfőbb csoportjai a következők:

- frontális osztálymunka
- a különbségekre figyelő tanulásszervezési módok; képességfejlesztő technikák (pl. megerősítés, modell- és mintaállítás, szerepjáték, dramatizáló tevékenység);
- kooperatív tanulásszervezés; tevékenységközpontú és speciális módszerek bevezetése;
- meggyőzés, felvilágosítás, tudatosítás, a tevékenység megszervezésének eljárásai (pl.: megbízás, ellenőrzés, értékelés, gyakorlás), a magatartásra ható eljárások: ösztönző eljárások (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret, az iskolában használatos jutalmazás formái);
- korszerű mérésmetodika: diagnosztikus tudásszintmérés; csoportmunkák; adatokra épülő egyéni és csoportos fejlesztés; projekt módszer; tantárgyi integráció.

2. 2. Gimnáziumunk egészség-, környezet- és fogyasztóvédelmi programja

2. 2. 1. Diákjaink szociális helyzete és a szociális hátrányok enyhítése, az esélyegyenlőség biztosítása

A gimnázium beiskolázási körzete az egész fővárosra és a környező településekre is kiterjed. Tanulóink mindössze 2-3%-a lakik a VII. kerületben, nagyjából 20% a Budapest környékéről bejáró tanulók aránya.

Diákjaink többsége szellemi foglalkozású szülők gyermeke. A szülők több mint 70%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy csaknem minden tanulónk egyetemen vagy főiskolán szeretne továbbtanulni. Diákjaink szociális helyzete az átlagosnál jobb. Negyedrészüik él csonka családban. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya évek óta 0%, halmozottan hátrányos helyzetű tanulónk sincs.

A hátrányos helyzet felismerését nehezíti az ifjúságvédelmi felelős munkakörének megszüntetése és a személyes adatok megadásának önkéntes elve, miközben az iskolától ezen adatok pontos ismeretét várják el. Ezért továbbra is fontosak tanulókkal folytatott egyéni vagy/és csoportos (esetleg célzott) beszélgetések, az osztályban tanító kollegák jelzései, illetve az Alma Mater Alapítványhoz benyújtott kérelmek. Ezt a tevékenységet az iskolában dolgozó pszichológus is segíti, s természetesen az iskolaorvos, illetve védőnő jelzései is nélkülözhetetlenek.

A nem kötelező, de a tantervben szereplő programok költségéhez az Alma Mater Alapítvány ad segítségét (osztálykirándulások, erdei iskola). Az elmúlt években egyetlen diákunknak sem kellett itthon maradni anyagi nehézségek miatt (amennyiben az

tudomásunkra jutott). Az esetleges tábori pályázatokon nyert összeget pedig – a rászorultság szerint – differenciáltan használjuk fel.

Az Alma Mater Alapítvány – a szülők felajánlásaiból – rendszeres ösztöndíjat biztosít (étkezési támogatásra és utazási bérletre); segítséget nyújt a külföldi cserekapcsolatokban való részvételhez, a végzősök költségeinek csökkentéséhez, a tanévkezdéshez (tankönyvvásárlás). A tankönyvek jelentős részét szükség esetén az iskolai könyvtár ingyenesen kölcsönzi.

E feladatok végrehajtásáért elsősorban a pedagógiai igazgatóhelyettes, az osztályfőnökök és az Alma Mater alapítvány kuratóriuma a felelős.

Az oktatási esélyegyenlőség biztosítására a tantestület elfogadta a pozitív diszkrimináció elvét a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolánkba történő felvételekor. Ebben az esetben alacsonyabban állapítjuk meg az általános iskolából hozott pontok minimumát (63 helyett 56 pontban), illetve felvételi eredményük elbírálásakor többletpontokat adunk (maximum 30 pont).

Az esetleges családon belüli egyéb gondok megoldásában az iskola a megfelelő hivatali szervek bevonásával, figyelmének felkeltésével tud diákjainak segítségére lenni. Ebből a szempontból különösen fontos a jó szülő-tanár kapcsolat.

2. 2. 2. Iskolánk egészségnevelési és mentálhigiénés programja

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórán és tanórán kívüli foglalkozásának feladata. Az egészségügyi hátrányok leküzdésében az iskolaorvos és a védőnő, valamint a testnevelő kollégák, illetve a nevelőtestület minden tagja segítheti a diákokat. Itt is, mint minden hátrány enyhítésében, számítanunk kell a diákok egymás iránti szolidaritására, illetve segítenünk kell ennek kialakulását.

Az egészségnevelési program keretében megjelennek az alábbi témák:

- az egészséges táplálkozás témái
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás és nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS-prevenció
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóállalás)

- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás.

Az egészségfejlesztési tervet egyeztetjük a diákokkal és a szülőkkel, az iskolához szorosan kapcsolódó más szakemberekkel. Részletes leírás az osztályfőnöki órák helyi tantervében szerepel.

Az iskolai egészségnevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a) Az osztályfőnöki órákon feldolgozott ismeretek. Évente 10 osztályfőnöki órát kell egészségnevelésre fordítani, melyek közül négyet a gimnázium központi szervezéssel átvállal;
- b) Évente kétszer (ősszel és tavasszal) egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projekttevékenység szervezése diákjaink számára;
- c) Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele
 - évente egy alkalommal az egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában;
 - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében. (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)
- d) A helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai;
- e) Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások pl. az erdei iskola programjai, osztályonkénti gyalog- vagy kerékpártúra szervezése.

E tevékenységek koordinálása a pedagógiai igazgatóhelyettesből, az osztályfőnöki, a természettudományos és a testnevelés munkaközösség vezetőiből, az iskolaegészségügyi szolgálat képviselőjéből és az iskolapszichológusból álló mentálhigiénés munkacsoport feladata. Közösén készítik el minden évben az egészségnevelési/ egészségfejlesztési tervet, melyben a korosztálybeli sajátosságok mellett törekszünk a módszertani változatosságra is (előadás, film, beszélgetés).

2. 2. 3. Környezeti nevelési program

„Senki sem követhet el nagyobb hibát, mint az, aki azért nem tesz semmit, mert csak keveset tudna tenni.” (Burke)

Minden ember mindennap úgy kell, hogy élje az életét, hogy ne vegyen el többet a természettől, mint amennyire valóban szüksége van, a lehető legkevesbé szennyezze azt. Keresse a harmóniát az élő és élettelen természettel. Az iskola feladata mindehhez a tudományos háttér elsajátíttatása, az önképzésre való képesség, az egyéni felelősség felismertetése, a pesszimista tehetetlenség helyett egy pozitív szemléletű, tevőleges életre való felkészítés.

Az iskola környezeti nevelése szolgálja az ökológiailag, szociálisan, gazdaságilag és politikailag fenntartható társadalom számára szükséges kulcskompetenciák kialakulását. A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természeti környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza saját szervezete működésére

A problémák egyedül nem megoldhatók, ezért a környezeti nevelés fontos célja az együttműködésre nevelés, az egymásra odafigyelés, az egymás iránti szeretet kialakítása, a társadalomba való beilleszkedés képességének kifejlesztése. A jövő problémái sok esetben még beláthatatlanok, ezért fontos feladata a környezeti nevelésnek a kreativitás, az önálló ismeretszerzés és kritikus, problémamegoldó gondolkodás képességének kialakítása, fejlesztése.

Környezeti nevelésünk célja:

- Igyekezzen a személyiség egészére hatni: a tudatra ismeretekkel, az érzelmekre élménnyel, az akaratra célratörő tevékenységekkel.
- Terjessze ki a tanulók környezetét időtávlatban a múlt és a jövő felé egyaránt; térben a belső világuktól a közvetlen környezeten át a globális történésekig; méretekben az aprótól az átfogóig.
- Rendszerszemléletre nevelés, globális összefüggések megértése.
- Alternatív, problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése, ok-okozati összefüggések keresése.
- A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése.
- Létminőséghez szükséges értékek megismerése, és a viselkedési normák kialakítása.
- Konfliktuskezelés, tolerancia, természeti, társadalmi felelősség fejlesztése.
- Helyes értékrend, erkölcs és életviteli szokások formálása.
- Környezet- és egészségtudatosság erősítése, az egészség és a környezet összefüggéseinek vizsgálata.
- Fogyasztás helyébe az életminőség prioritásának helyezése.
- Fenntarthatóságra való nevelés az ökológiai szemléletmód segítségével.
- Helyi célok megfogalmazása (pl. faültetés, madárvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, iskolai büfé „zöldítése”, energiatakarékosság, helyi védettség stb.);
- A természeti, épített, szociális környezetünk (lakóhely) ismerete, óvása, fejlesztése.

- Ismerjék a legfontosabb városi problémákat, a megelőzés és megoldás lehetséges módjait; (lakásügy, szegénység, kábítószer, közlekedés, bűnözés, fajgyűlölet, gazdasági fejlődés).
- Hagyományok őrzése. Ősi mesterségek megismerése.

Nem hagyományos szervezésű tanórai lehetőségek

➤ Erdei iskola

Az erdei iskola – általában négynapos - szorgalmi időben megvalósuló, a szervező intézmény székhelyétől különböző helyszínű, környezethez illeszkedő nevelési-tanulásszervezési egység. A tanítás tartalmilag és tantervileg egyaránt szorosan és szervesen kapcsolódik a választott helyszín természeti, ember által létesített és szocio-kulturális környezetéhez. Kiemelkedő nevelési feladata a környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.

➤ Terepgyakorlat

A terepgyakorlat a környezet valóságában megszerezhető ismeretszerzésre összpontosít adott megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek elvégzésével. Ilyen például egy tájolási, tájékozódási gyakorlat, növényhatározás, vízmintavételezést, talajvizsgálatot tanító gyakorlat. A gyakorlatot ekkor a tevékenységbe bevonható tantárgyak együttes időkeretének a terhére tervezzük (például az erdei iskolában).

➤ Projektek

Ismereteinket mindig valamilyen feladat vagy élethelyzet megoldása érdekében mozgósítjuk. Ahhoz, hogy egy környezeti problémára eredményes megoldást tudjunk adni, a tevékenységünknek is integrálnak kell lennie. A környezettel való ismerkedés a sokszínű témákon keresztül egyszerre kínál feladatokat, jelenít meg problémákat és kínál örömforrást, értéket.

➤ Tanórán kívüli lehetőségek

- A fenntarthatósági témahét előadásai (meghívott vendég, külső előadó).
- Az érdeklődők számára nyári tábort szervezünk az évente meghatározott helyszínnel. Változó úti céllal külföldi tanulmányutakat szervezünk komplex környezeti nevelési tartalommal.
- Környezet- és természetismereti versenyeken, vetélkedőkön indítjuk tanítványainkat, rajz- és fotópályázatokon veszünk részt.
- A jeles napok megünneplése az iskolarádióban, plakátokon, akciókban, előadássorozatok szervezésével (például Föld napja – Vágvölgyi földrajzverseny).

➤ **A rejtett tanterv**

- az iskolai megjelenésnek környezetbaráttá tétele
- természetes anyagok jelenlétének növelése, díszítőelemek szellemisége
- tanári példamutatás
- fenntarthatósági szemlélet érvényesítése az iskolai büfé működésével kapcsolatban
- takarítás, takarékos energiagazdálkodás, anyag és energiaminimalizálás igénye
- hulladékok kezelése, szelektív gyűjtés, szárazelemgyűjtés

Iskolánk *ökoiskola* is, a rejtett tantervnél felsorolt feladatok közül többet is a *fenntarthatósági munkacsoport* és a *Zöld IDB* közösen gondoz. Az iskola udvarán kiépített esővízgyűjtő rendszer, az iskolakert és az iskolai „zöld foltok” kialakítása (és locsolása) az 50 Ft-os palackok visszaváltása, az 1. emeleti folyosóöbölben kialakított közösségi tér az iskolai keretek között is erősíti a környezeti nevelést és fenntarthatósági alapelv szerinti gondolkodást.

2. 2. 4. Fogyasztóvédelmi oktatás gimnáziumunkban a NAT által megfogalmazott alapelvek alapján

A fogyasztóvédelmi oktatás célja elsősorban a fogyasztói kultúra fejlesztése, a tudatos és kritikus fogyasztói magatartás kialakítása. A tanulók életviteli nevelése, különös tekintettel a fogyasztási javak és szolgáltatások területén, segítve eligazodásukat napjaink fogyasztói kultúráját meghatározó marketinghatások és viselkedési módok között. A tanulók tudatos vásárlóvá nevelése a személyiség- és közösségfejlesztés részfeladataként.

Tartalmi elemek:

- társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása
- a jogait érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése; a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése
- cselekvési kompetenciák kialakítása; értékrend formálása a fenntartható fogyasztás érdekében
- piac és áruismeret

Az oktatás szinterei:

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak a Nemzeti Alaptanterv által meghatározott műveltségi területeken belül. A jellemző fogyasztói magatartások kialakításán (kiválasztás, áruismeret, döntés, kockázatvállalás, bizalmi elv érvényesülése) túl a cél már a jogérzék kellő fejlesztése, a

megfelelő jogismeret tanítása, valamint a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és vállalkozásismeret átadása is. Fel kell őket készíteni a tudatos vásárlói létre, a hatékony érdekérvényesítésre, a társadalmi felelősségvállalásra. A tanórák során meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, hogy a diákok értsék, valamint saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Fogyasztói kultúra, termék, termszkezerzet, termékelemzés, áru, piac, marketing, reklám, kereskedelem, fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztás, pénzgazdálkodás, takarékoság, gazdaságosság, minőség és biztonság, gazdálkodás, környezettudatos magatartás, vásárlási szokások kialakítása, a tudatos vásárlás szempontjai, a környezettudatos fogyasztás, kritikus fogyasztói magatartása, elektronikus kereskedelem, egészséges táplálkozás, étkezési szokások.

A fogyasztóvédelmi oktatás tantárgyi bontás alapján:

Tantárgy	Tartalom	A megvalósítás módja és módszerei
Osztályfőnöki óra	A fogyasztóvédelemben használt fogalmak Fogyasztóvédelmi intézmények, szervezetek ismertetése A kritikus fogyasztói magatartás kialakítása. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése A családban kialakult fogyasztói minta hatása A döntés, a kockázatvállalás A jogérzék fejlesztése, jogismeret, érdekérvényesítés A Békéltető Testület szerepe és feladatköre	Tanári és meghívott előadók prezentációja. Önálló gyűjtőmunka alapján tanulói kiselőadás Csoportmunka, szituációs játékok, tesztfeladatok, vita, gyűjtőmunka Papír-, szelektív hulladékgyűjtés szervezése Sajtófigyelés – Társadalmi felelősségvállalás (CSR)
Biológia	Egészséges táplálkozás Étkezési szokások, diéták Táplálkozás-kiegészítők és divatjaik Élelmiszerek tápanyagtartalma E-számok, táplálék-kiegészítők, összetevők, vitaminok Élelmiszer-címkézési szabályok Génmódosított élelmiszerek (GMO) Biotermékek Állatkísérletek Fenntartható fogyasztás Környezettudatos fogyasztás, gazdálkodás	Önálló gyűjtőmunka alapján tanulói kiselőadás Csoportmunka, szituációs játékok, tesztfeladatok, vita, gyűjtőmunka Feladatlap, étrendkészítés Gyűjtések és akciók szervezése -élelmiszercímkék Sajtófigyelés – Megtévesztő reklámok az élelmiszerek, táplálkozás területén Tanulói kísérletek
Kémia	Gyártási technológiák Élelmiszerek kémiája Élelmiszerbiztonság Élelmiszeradalékok (E-számok) Kozmetikumok, tisztítószerrek Háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használata	Csoportmunka, szituációs játékok, tesztfeladatok, vita Megtévesztő reklámok az élelmiszerek, kozmetikumok használatában Tanári demonstráció Tanulói kísérletek
Fizika	Műszaki ismeretek a fogyasztóvédelemben Mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák) Közmű ismeretek	Csoportmunka, tesztfeladatok, gyűjtőmunka Mérési feladatok önállóan és

	Újrahasznosítható energiaforrások	csoportmunkában
Földrajz	Eltérő fogyasztási struktúrák és szokások Az utazó jogai; A fogyasztók joga az Európai Unióban; Fogyasztói magatartás Magyarországon és külföldön	Tanári magyarázat Önálló gyűjtőmunka alapján tanulói kiselőadás
Matematika	Pénzgazdálkodás Takarékosság Mértékegységek Pénzügyi szolgáltatások, bank és biztosítás Kamatszámítás (THM) Befektetések Öngondoskodás	Tanári magyarázat Átváltás, mértékegységek, százalékszámítás, kamat-és hozadékszámítás Sajtófigyelés – Pénzügyi szolgáltatások, befektetések, megtévesztő reklámok
Magyar nyelv és irodalom	Reklámnyelv, feliratok: a reklám kommunikációs csapdái Érdekérvényesítés, jogi nyelvezet	Vita, szituációs játék Kérelmek, panaszlevelek fogalmazása
Történelem	Fogyasztói jogok Magyarországon és az Európai Unióban A fogyasztóvédelem története (céhek, manufaktúrák, kis- és nagyvállalkozások, tröszt, konszern, szindikátus) A reklám története Pénzgazdálkodás, piacgazdálkodás Szociális és társadalmi kompetencia fejlesztése Alapvető fogyasztói magatartásformák A fogyasztóvédelmi szervezetek, intézmények Társadalmi felelősségvállalás	Tanári és meghívott előadók prezentációja. Önálló gyűjtőmunka alapján tanulói kiselőadás Csoportmunka, tesztfeladatok, gyűjtőmunka, feladatlap, Gyűjtések, és különböző akciók szervezése Sajtófigyelés – Társadalmi Felelősségvállalás
Digitális kultúra	Elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), Internetes fogyasztói veszélyforrások, Telefónia Internetes szolgáltatások; Könyvtárhasználat	Önálló gyűjtőmunka alapján tanulói kiselőadás Önálló ismeretszerzés az interneten keresztül
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	A reklám képi nyelve és hatásai Tudatosítást irányító fontosabb kérdések a NAT alapján: „Miért van annyi reklám a világban? Mi a reklám célja, szerepe és hatása? Vajon mit lehet és mit nem reklámozni? Milyen szempontok szerint, milyen módon értelmezhető egy reklámfilm? A fogyasztói döntések milyen hatással lehetnek a gazdaságra? Milyen kölcsönhatással vannak egymásra a média és a fogyasztói társadalom?”(NAT)	
Testnevelés	Az vagy, amit megesszel Wellness, fitness Mindennapi egészségünk; Táplálék-kiegészítők	Tanári magyarázat Személyes kompetenciák kialakítása
Vizuális kultúra	Reklám	Reklámkészítés (vizuális, audiovizuális eszközök alkalmazása), Montázskészítés
Egyéb	Közgazdasági / környezetismereti szakkörök; Az iskolai büfé Táborok, Erdei iskola Üzem- és gyárlátogatás, fogyasztóvédelmi szervezetek munkájának megismerése	

2. 3. Az iskolai munka feltételei és szinterei

2. 3. 1. A tárgyi feltételek

Az iskola épülete több mint 120 éves, melynek teljes rekonstrukciója 2005-ben fejeződött be.

Az épületben a nevelő-oktató munka szinterei:

19 osztályterem,

14 szaktanterem (a 2. emeleten a biológia, a kémia, és a kémia labor, valamint a két informatika; az első emeleten a fizika és a fizika labor, a neolatin és a német; a földszinten az angol; a pincszinten a földrajz-történelem és a magyar-média; a tetőtérben a művészeti és az orosz);

1 tornaterem és a – a pincében kialakított – 2 tornaszoba és konditerem;

díszterem, diákszoba a tetőtérben, a földszinten könyvtár, orvosi szoba és öltöző, büfé, valamint a pincszinten kialakított aula.

Mindkét informatika termünk korszerű számítógépekkel felszerelt. Az épületen belül megvalósítottuk a vezeték nélküli internet-hozzáférést (wifi). A szaktantermekben projektorok segítik a munkát, hat teremben (biológiaelőadó, művészeti terem, fizikaelőadó, díszterem és a két informatika szaktanterem) most már interaktív panel is működik, míg az osztálytermek mindegyikében működik projektor. Sikerült minden osztályteremben zárható szekrényt (rekeszt) biztosítani valamennyi tanulónknak.

Az aulát új színpaddal, világítástechnikával és függönnyel láttuk el; célunk egy minimális hangszigetelés kialakítása. Azonban jelenleg sincs olyan fedett tér, ahol összes tanulónk elférhetne. Így ünnepélyeink, rendezvényeink költségeinek csökkentése érdekében együttműködünk a Madách Színházzal és a Pesti Magyar Színházzal.

Az iskolaudvar jelenleg többfunkciós sportudvarként tud működni. A rekortán gumiburkolattal ellátott részen a szabadtéri edzőpark és a kosárlabdapalánkok találhatóak, a sportpályán a labdarúgásé és a röplabdameccseké a főszerep. Az alagsorban található pingpongasztal és a konditerem. A hátsó bejárat felé néző (Hársfa utcai) udvari homlokzati párkány jelentős mértékben sérült, ez óvatosságra int a biciklik udvari tárolásával kapcsolatban.

A pedagógus létszámát tekintve kifejezetten szűkös a tanári szoba, ezen a szintén a földszinten található tanári pihenő sem enyhít. A tantestület számára megfelelő mennyiségű (a minőségi kérdés már nem ennyire egyértelmű) számítógép és fénymásoló áll rendelkezésre. Önálló tanári munkahelye csak a biológia-kémia, a fizika, az ének-rajz és a testnevelés tantárgyakat tanítóknak van.

2. 3. 2. A személyi feltételek

A nevelőtestület legfőbb feladata, hogy jól és hatékonyan végezze nevelői és oktatói feladatát, amely elsősorban a pedagógiai kultúra személyes és közösségi színvonalától függ. A személyes kompetenciákról új pedagógus kiválasztását megelőzően egy állásinterjún és egy próbatanításon győződünk meg, amelyeken részt vesz az iskolavezetésen kívül az adott szak munkaközösség-vezetője is. A pályakezdő (gyakornok) kollegákkal az igazgató által megbízott mentorok foglalkoznak. A nevelőtestület minden tagja a törvény által előírt végzettséggel rendelkezik, többen szaktanácsadók, vagy mentortanárként a tanárképzésben vesznek részt. A tantestület stabilitását mutatja, hogy tanáraink kétharmada több mint 10 éve tanít iskolánkban.

Akkor tudnak csak a tanulók érdekeinek és céljainak leginkább megfelelően dolgozni, ha egységes célkitűzéseket egységes színvonalú munkával próbálunk elérni. Feltétlenül szükséges ezért, hogy a nevelőtestületen belüli szakmai munkaközösségek az egyéni mindennapos munka mellett közösen megállapított és elfogadott oktatási célokat és színvonalat képviseljenek. Ennek érdekében a munkaközösség tagjai által választott és az igazgató által kinevezett munkaközösség-vezető vezetésével, a megítélése szerinti gyakorlatiassággal, de legalább tanévenként négy alkalommal munkaközösségi értekezlet keretében a szakmai csoportok megbeszélik és értékelik az eltelt időszak, illetve az előttük álló periódus feladatait.

Az iskolai munkát segíti két félállású iskolapszichológus, egy rendszergazda, két iskolatitkár és egy laboráns.

A tantestületen belüli kapcsolattartást és a vezetők munkamegosztását a Szervezeti- és Működési Szabályzat szabályozza. A legfontosabb kérdésekben – például az éves munkaterv alapelvei, a munkaterhek szabályozása – az igazgató a helyettesekkel és a Köznevelési foglalkoztatotti tanács tagjaival egyeztet. Létrehoztunk egy középvezetői fórumot is, amelynek tagjai az előbbieken kívül a munkaközösség-vezetők és a diákmozgalmat segítő tanár. A megnövekedett feladatok miatti rendszeres információáramlás formális kereteit biztosítja a munkaterv szerint rendszeresen tartott tantestületi értekezlet és a kedd déli röpgyűlések.

A gimnázium az ELTE partnerintézményeként minden tanévben fogad hallgatókat, hogy nálunk teljesítsék az összefüggő szakmai gyakorlatukat. A tanárjelölt közvetlen kapcsolata a (vezető és a szakos) mentor, aki a mentorálási folyamat során végig támogatja a jelölt tanári fejlődését. Teszi mindezt úgy, hogy a tanulók minőségi oktatása, e tekintetben a szülői igények magas színvonalon teljesüljenek akkor is, amikor a tanárjelölt már önállóan is

végzi pedagógiai tevékenységeit. „Az egész iskola mentorál”: értéket tulajdonítunk a tanárjelöltek iskolai jelenlétének, és ez nemcsak „tárgyasul” (pl. a digitális eszközök órai felhasználásáról való tudásuk), hanem a tantestületen belül szemléletformáló erejű (lásd a pályakezdés nehézségeiről, a kezdő pedagógus szocializációjáról, a tanári identitásról, a reflektivitásról való gondolkodást). Ekképp a tanárjelölt a mi folyamatos tanári fejlődésünk, megújulásunk egy (lehetséges) eszköze, visszahat a mi pedagógiai munkánkra.

2. 3. 3. *A pedagógusok helyi intézményi feladatai*

A pedagógus alapvető feladata a tanulók nevelése, oktatása, a tananyag átadása, a tanulók teljesítményének ellenőrzése, értékelése.

Ezzel összefüggésben

- gondoskodik a tanulók személyiségének fejlesztéséről
- segíti a tehetségek felismerését, kiteljesedését
- segíti a hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását
- rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanuló iskolai teljesítményéről
- segíti tanítványai pályaorientációját
- elvégzi a rá háruló adminisztrációs feladatokat
- aktívan részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken, az iskolai rendezvényeken
- ellátja az iskolai munkával kapcsolatos felügyeletet (érettségi, OKTV, egyéb versenyek, folyosói felügyelet stb.)
- szükség esetén helyettesítési feladatokat lát el.

Az oktató-nevelő munka leginkább a tanórákon mérhető le, ezért az egyes tanárok óráit többféleképpen is értékeljük. Egyik ilyen lehetőség az óralátogatás, amely több lehetséges megfigyelési szempontot is egyesít (bejövő osztály / csoport, új kolléga, tantárgy és tantárgypedagógia stb.) A 2008-ban bevezetett (és a 2019/20-es tanévtől időlegesen felfüggesztett) belső fejlesztésű tanárértékelési rendszerünkben diákjaink értékelik valamennyi tanárukat. Egy valódi pedagógusértékelési rendszerből a tanulók nem kihagyhatók, ezért próbáljuk megtalálni az új szerepét ennek a visszajelző rendszernek, majd ez alapján ismét működtetni. Tanárértékelés helyett talán helyesebb *tanulói visszajelzésről* beszélni, ezek gyűjtése – és ezen keresztül a reflektív gondolkodásmód és szemlélet erősítése – a pedagógus saját pedagógiai munkája fejlesztésének, tökéletesítésének eszköze. Ez az, ami valódi értéket képvisel a nevelési-oktatási tevékenység fejlesztésében.

A pedagógusok aktív tagjai az iskola közösségi életének, amely tevékenység döntően meghatározza az iskola légkörének alakulását (közös rendezvények – „fehér asztal”, pedagógus nap, közös sport, szalagavató-tánc, kirándulások).

A pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes felsorolását személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A kötött munkaidő beosztását (teljes álláson heti 32) az igazgató határozza meg. Ahhoz, hogy az iskolánk által vállalt feladatokat szabályosan tudjuk teljesíteni a Mt. 93.§ (1) alapján a munkaidőt havi munkaidő-keretben határozzuk meg. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait a kötött munkaidő neveléssel-oktatással le nem kötött részében az alábbiakban határozzuk meg:

- szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör, tehetséggondozás,
- sportkör, tömegsport foglalkozás,
- egyéni vagy csoportos felzárkóztató, fejlesztő foglalkozás, előkészítő
- pályaválasztást segítő foglalkozás,
- közösségi szolgálattal kapcsolatos foglalkozás
- diákönkormányzati foglalkozás, ifjúságvédelmi feladatok,
- a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos foglalkozás,
- tanulmányi, kulturális verseny, házi bajnokság,
- az érettségi, különbözeti, felvételi, átvételi és osztályozó vizsgák, szóbeli próbaérettségi lebonyolítása,
- helyettesítés, készenlét a helyettesítésre kijelölt órában,
- foglalkozások, tanítási órák előkészítése, kísérletek, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása,
- a tanulók teljesítményének értékelése, a tanulók dolgozatainak javítása
- az intézmény kulturális- és sportéletének, versenyeknek, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése, felügyelete,
- a tanulók felügyelete előre tervezett beosztás szerint (óráközi szünetekben), vagy alkalmanként (vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken),
- eseti helyettesítés, készenlét,
- a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli tevékenység,
- az intézményi dokumentumok készítése, vezetése,
- a szülőkkel történő kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra megtartása,

- részvétel értekezleten, röpgyűlésen,
- osztályfőnöki munkával összefüggő tevékenység,
- pedagógusjelölt, gyakornok szakmai segítése, mentorálása,
- nevelőtestület, a szakmai munkaközösség munkájában történő részvétel,
- munkaközösség-vezetés,
- az intézményfejlesztési feladatokban való közreműködés,
- környezeti neveléssel összefüggő feladatok ellátása,
- iskolai szertár fejlesztése, karbantartása,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken.

2. 3. 4. Az osztályfőnöki munka tartalmi és feladatai

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév februárjában elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Munkájáért osztályfőnöki pótlékot kap. Feladata, hogy céltudatosan összehangolja a nevelési folyamatokat, alaposan megismerje tanítványainak személyiségét és elősegítse a társadalomba való beilleszkedésüket. Mindezek érdekében együttműködik:

- az osztályban tanító tanárokkal az egységes követelmények és eljárások érdekében. Körültekintően előkészíti a félévi és az év végi konferenciákat.
- az osztály szülői közösségével; szülői értekezleteken beszámol az osztály neveltségi és tanulmányi helyzetéről, ismerteti a soron lévő feladatokat, bővíti egyes nevelési kérdések megvitatásával a szülők és saját ismereteit, tanácsokat ad, törekszik a család és az iskola nevelési munkájának összehangolására. Ügyel arra, hogy a szülők rendszeresen tájékozódhassanak gyermekük tanulmányi előmeneteléről és az iskolai élet eseményeiről. Részt vesz az összevont szülői értekezleteken.
- az osztály-diákbizottsággal: tudatosan felhasználja segítségüket; észrevételeiket, javaslataikat igényli és hasznosítja. Az osztály-diákbizottságot tanácsaival segíti, hogy kötelességei teljesítésével párhuzamosan minél szélesebb körben élhessenek diákönkormányzati jogaikkal.

Az osztályfőnök tehát egyrészt a tanulót, a tanulóközösséget képviseli az iskolában a tantestület felé, pl. egy osztályozó értekezleten a tanulók személyes megismerése alapján tanácsaival segíti a megfelelő döntések meghozatalát, másrészt a társadalmi környezet jelenségeit közvetíti a tanulók felé, pl. felhívja a diákok figyelmét egy-egy társadalmi aktualitásra, egy-egy valós élethelyzetre, például egy drogpreevenció foglalkozás során.

Az osztályfőnök nemcsak szervezi az osztály életét, hanem tudatosan alakítja azt az osztályfőnöki óra segítségével, illetve a tanórán, és sok esetben iskolán kívüli programokkal.

Az osztályfőnökök végzik a diákok kötelező közösségi szolgálatának adminisztrálását az iskolai dokumentumokban.

Az osztályfőnöki munka eredményességének növelésére javasolt módszerek:

- szükség esetén az igazgató hozzájárulásával az osztályban tanító tanárokat tanácskozássra hívhatja össze,
- indokolt esetben az iskolapszichológus segítségét kérheti, családlátogatást végezhet,
- az osztályában órákat látogathat,
- segítheti szabadidős programok szervezését, a közösség fejlesztése céljából.

Az osztályfőnökök feladatai:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Megismerteti a tanulókkal jogaikat és kötelességeiket (Házirend).
- Figyelemmel kíséri az egyes tanulók előrehaladását, fejlődését, hiányzásait. A tanulók mellett áll, és segíti őket iskolai életük nagy fordulópontjainál, pl. emelt szintű csoport választása, osztályozó vizsgák, előrehozott érettségi vizsgák, jelentkezés az érettségire, továbbtanulás stb.
- Vezeti a félévi és év végi osztályozó konferenciákat, minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a tanuló személyiségének, körülményeinek alapos ismeretében segíti a korrekt döntések meghozatalát.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Szülői értekezleteket tart. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: e-napló vezetése, teendők a Krétában, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok, anyakönyvek, beírási napló megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása, statisztikai adatszolgáltatás, a kötelező közösségi szolgálat teljesítésének követése, bevezetése a naplóba, törzslapra, bizonyítványba.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében. Egy-egy

részfeladat elvégzésével diákjaival együtt bekapcsolódik a nagy iskolai rendezvények lebonyolításába.

- Osztályával együtt osztályszintű rendezvényeket szervez, pl. osztálykirándulás, karácsonyi ajándékozás, megemlékezések, hangverseny-, színház-, mozi látogatások.
- Valamennyi új 9. osztály osztályfőnöke a 9. osztály megkezdése előtt májusban szülői értekezletet tart, részt vesz a testvérosztály fogadásán és a gólyatáborban.
- A diákokkal közösen kiválasztja és megbízza az osztály diákbizottságának tagjait. Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Folyamatosan segíti a diákokat a helyes tanulási módszerek kialakításában.
- Diákjaival együtt elkészíti az osztály dekorációját, közösen kialakítják az osztály életterét. Igényességre, rendre, a környezet megóvására neveli diákjait.
- Egyásra épülő tematikával osztályfőnöki órákat tart. Az osztályfőnöki órák tematikájában nagy hangsúlyt fektet – az osztályfőnöki munkatervben szereplő – alábbi témákra: erkölcsi értékrend és reális önismeret kialakítása, életvezetési modellek megalapozása, családi életre nevelés, a reális pályaválasztás segítése, a demokrácia alapelveinek közvetítése, hazaszeretetre, nyitottságra, toleranciára nevelés, az ökológiai szemlélet formálása, egészséges életmódra nevelés, konfliktuskezelési technikák kialakítása, kritikus gondolkodásmód, önálló döntés képességének kialakítása. Törekszik arra, hogy a kooperatív technikára épülő órák számát növelje, drámajátékokkal, projektfeladatok beépítésével, meghívott előadókkal, kortárs-oktatókkal stb. érdekessé tegye az osztályfőnöki órákat.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra. Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.

Munkájában az osztályfőnöki munkaközösség és a munkaközösség által felkért osztályfőnök-helyettes segít, aki rendszeresen együttműködik az osztályfőnökkel az osztály nevelési programjának megvalósításában. Az osztályfőnök hiányzása esetében elvégzi az osztályfőnöki teendőket.

2. 3. 5. Az iskolai struktúra

Gimnáziumunk osztályszerkezete az elmúlt években folyamatosan változott. Az 1998/99-es tanév óta iskolánk négy és hat évfolyamos gimnáziumként működött. A 2004/2005-ös tanévben indítottuk először öt évfolyamos nyelvi előkészítő osztályt angol és német nyelvből. Ugyanakkor a fenntartóváltással a 2006/2007-es tanévtől a hat évfolyamos képzés felmenő rendszerben megszűnt. Iskolánk így **négy és öt évfolyamos gimnáziummá** vált.

2003-tól a korábbi 16 tanulócsoportos szerkezet 18 tanulócsoportosra változott. Ezt a felújítási munkálatok során megnövekedett terület tette lehetővé (szaktantermek a tetőtérben és a pincében; több, de kisebb alapterületű törzstanterem az emeleti szinteken). A fenntartó engedélyét megkaptuk, a szükséges törzstantermet kialakítottuk, így a 2008/09-es tanévtől 19 tanulócsoporttal működünk. Az osztályszerkezet a következő négy évben terveink szerint így alakul:

Tanév/ Osztály	Négy évfolyamos				Öt évfolyamos					Gimnázium összesen
	9.	10.	11.	12.	9. Ny	9.	10.	11.	12.	
2026/27	4	3	2	2	1	1	2	2	2	19
2027/28	3	4	3	2	1	1	1	2	2	19
2028/29	3	3	4	3	1	1	1	1	2	19
2029/30	4	3	3	4	1	1	1	1	1	19

2. 3. 6. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az első két év osztályon belüli csoportjai (lásd: matematika, digitális kultúra, magyar nyelv, esetenként biológia/kémia) általában valamelyik idegen nyelv alapján szerveződnek. A leendő osztályok angol haladó csoportjainak tagjai júniusban szintfelmérőt írnak, amely segíti a csoportkialakítást (a négy évfolyamos osztályoknál 2 osztály sávon, esetenként osztályon belüli csoportok, haladó angol – középhaladó angol kialakításával). Ugyan a második idegen nyelv egyben a felvett tanulók osztályba sorolásának az alapja is, de a nagyobb választék biztosítása érdekében a második idegen nyelvből is létrejöhetnek osztályközi csoportok.

Testnevelésből a nemek szerinti bontása miatt eleve osztályközi bontással szervezzük meg az oktatást. Így a 19 osztály mindennapos testnevelésének a csoportbontással történő megszervezéséhez (az Nkt. 27. § (11) bekezdése szerinti heti öt testnevelésórának az

órarendi beépítéséhez) a tornaterem, a két tornaszoba és a többfunkciós sportudvar teljes kapacitását kihasználjuk.

Amennyiben a szakos ellátottság és a felhasználható órakeret megengedi, osztályon belüli csoportbontással megszervezhető 10. évfolyamon a magyar nyelv, 12. évfolyamon a mozgóképkultúra és médiaismeret oktatása is. („Technikai” csoportbontás, pl. testnevelő osztályfőnök esetében a testneveléshez csak így rendelhető másik tantárgy, amivel megvalósítható a nemek szerinti bontás. Technikai csoportbontás érintheti magasabb évfolyamon is a magyar nyelv tantárgyat, ha az egyéb feltételek adottak.)

A 11. évfolyamon már nagyrészt megszűnnek az osztályon belüli csoportok, és szinte valamennyi tantárgyból *évfolyamszintű csoportbontással kialakított* emelt szintű vagy +2 órás csoportba, illetve középszintű csoportokba vagy „sávra” (11. évfolyam: művészetek, természettudomány) kerülnek a tanulók. Azonban ezek kialakításánál lehetőség szerint figyelembe vesszük az osztályhoz tartozást. (Pl.: magyar nyelv és irodalom tantárgyból az emelt szinten tanulók kiválása után együtt marad az osztály.)

A csoportok kialakításához szükséges minimális létszámot (osztályon belüli csoportbontás, második idegen nyelv, emelt szintű és +2 órás csoportok) a fenntartó határozza meg. Alacsonyabb létszámmal tanórai csoport csak engedéllyel indítható.

2. 3. 7. A csoportok és az emelt szintű képzés választásával kapcsolatos szabályok

Gimnáziumunk tanulói iskolánkba való jelentkezésükkel elfogadták, hogy 9. (9. ny) és 10. évfolyamon a tanulmányi terület profiljának megfelelő tantárgyukat (kezdő idegen nyelv / matematika / történelem) emelt szinten (heti öt órában), illetve emelt óraszámban (heti négy) tanulják az idegen nyelveiket. (Ez az idegen nyelvi tanulmányi területen a haladó, az emelt matematika / történelem tanulmányi területen a kezdő idegen nyelv.) A 9. ny évfolyamon kötelezően, a 9. és 10. évfolyamon szabadon választható a heti 1 órás tehetséggondozó foglalkozás. A 10. évfolyamos tanulók kötelezően választanak (legalább) egy tantárgyat, amit a 11-12. évfolyamon emelt szinten kell tanulniuk. Az iskola április 15-ig közzéteszi a tantárgyi választékot és azon tanároknak a nevét, akik előreláthatóan a csoportokat tanítani fogják. Ennek kialakításához, a csoportot tanító tanár személyének kiválasztásához kikérjük az érintettek véleményét.

a) A választás véglegesítését május 20-ig kell a tanulónak leadnia, úgy, hogy rajta kívül a szülő is aláírja.

b) Csoportot megfelelő létszám esetén indítunk, lásd a 2. 3. 6. alpontot.

c) A tanulók választása mind a kötelezően, mind a szabadon választott csoport esetében egy tanévre szól. Módosítani a tanév végén – a május 20-ig leadott kérelem alapján – lehet. Alapos indokkal félévkor is engedélyezhető a csoportváltás.

2. 4. A gimnáziumunkban folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési és értékelési rendszere

2. 4. 1. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja

Az iskolai teljesítmény ellenőrzési és értékelési alapelvei

- folyamatosság és rendszeresség,
- korrektség és igényesség,
- az objektivitás és empátia egészséges aránya,
- a tanulói önkontroll fejlesztésének igénye.

Iskolánkban arra törekszünk, hogy a beszámoltatás, értékelés legtöbb formája megfeleljen a következő mérésmethodikai alapelveknek:

a) objektivitás (tárgyszerűség, tárgyilagosság): a pontos javítókulcs és értékelési (pontozási) rendszer biztosítja a tárgyilagosságot, de a szóbeli feleleteknél, illetve esszékérdéseknél is egyértelmű, a tanulók által is ismert szempontrendszer szerint történjen az értékelés.

b) érvényesség (validitás): a feladat, illetve a kérdés valóban azt fejezze ki, amit mérni akarunk, valamint a mérés - értékelés legyen összhangban a tantárgyi követelményekkel.

c) megbízhatóság: teremtsünk optimális feltételeket, hogy a tanuló teljesítményét ne befolyásolják a külső körülmények, illetve lehetőségeink szerint csökkentsük a számonkéréssel járó feszültség. Fontos, hogy megfelelően súlyozzuk a pontszámokat.

Az értékelés formái

a) *Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés*

A tanulók előzetes tudásának, készségeinek felmérésére használjuk. A tanév első napján **szintfelmérést** végzünk angol nyelvből az újonnan belépő és a 11. évfolyamon a haladó nyelvi csoportok kialakítására.

Külső, standardizált méréseket kötelezően elrendelheti a minisztérium vagy a fenntartó, melyek révén visszajelzéseket szerzünk arról, hogy tanulóink tudása, képességei milyen szinten állnak az adott populáció átlagtudásához képest. Az OH által szervezett országos digitális mérés a 9-10-11. évfolyamos tanulókat érinti. Az Intézményi Gyorsvisszajelző rendszer adatai részét képezik a pedagógiai eredményességünk

vizsgálatának: a mérések összesített eredményeit és szakértői feldolgozását a munkaközösségek elemzik, és felhasználják a fejlesztés irányának meghatározásában. A diagnosztikus és külső méréseket érdemjeggyel nem értékeljük.

b) *Formatív értékelés (formáló, segítő)*

A leggyakrabban alkalmazott értékelési eljárás, visszajelzést ad a tanulónak az aktuális tudásáról, megerősíti, illetve korrekcióra készíti. Célja az eredményes tanulás elősegítése, a tanítási - tanulási folyamat optimalizálása. A **szóbeli felelet** lehetőséget ad a diáknak arra, hogy a nyilvánosság előtt egy megadott témáról röviden kifejtse tudását, véleményét. Így javulhat a tanuló nyilvános szereplési készsége, és várhatólag bátrabban és sikeresebben fog a mindennapi életben is verbálisan megnyilvánulni. Egy-egy felelet során a többi diák a hibákból tanulva saját tudását is rendszerezheti, pontosabbá teheti. A számonkérés nem korlátozódik a napi tananyagra, hanem a szaktanár ismétlő kérdésekkel győződhet meg arról, hogy a tanuló rendszeresen készül-e az órákra. A feleleteket a tanár rövid szóbeli értékelése követi, rámutatva a teljesítmény értékeire, hiányosságaira. A felelet hossza lehetőleg nem haladja meg a 10-15 percet.

A **kiselőadás** önként vállalt feladat. A tanítási órán a tanulónak lehetősége van saját kutatási területéről, vagy az őt mélyebben érdeklő (a szaktanárral egyeztetett) témáról társainak előadást tartani. A tanár szóban értékeli az előadást, s ha az színvonalas volt, jeles osztályzattal jutalmazhatja.

Az **írásbeli felelet** kiterjedhet az egész osztályra vagy csak néhány tanulóra. A folyamatos számonkérés a diákokat rendszeres tanulásra szoktathatja. A tanárnak lehetősége van arra, hogy félévente többször is felelet értékű **röpdolgozatot** írasson. A röpdolgozat írásának időpontját a tanár nem köteles előre bejelenteni. A röpdolgozat tartalma egy adott témakör kisebb részletét öleli fel. A kidolgozásra fordított idő függ a tantárgy sajátosságától is, de lehetőleg maximum 20 perc. Ez a számonkérési mód lehetőséget nyújt a tanulónak és a tanárnak is, hogy lemérje az eddigi munka hatékonyságát, és mivel a tanár a csoport minden tagjának tudásszintjéről visszajelzést kap, ez befolyásolhatja a továbbiakban a tanulási folyamat irányát, a tanár módszerét is. Az írásbeli felelés alól – kérésére – mentesül a tanuló a háromnál több napos hiányzást követő első tanítási órán, ha pedig két hétig vagy annál hosszabb ideig hiányzott, a tanár haladékot ad számára a tananyag bepótlására.

Projekt munkát egy nagyobb – esetleg a tananyaghoz lazán kötődő – téma egyéni vagy csoportos feldolgozására várunk. Szervezetten erre 10. évfolyamon a tanulók által kötelezően választható tantárgy esetében kerülhet sor. A tanulók szociális kompetenciáinak

fejlesztése érdekében ösztönözzük a csoportmunkát, ebben az esetben a csoporttagok érdemjegyét a pedagógus és a csoport közösen állapítja meg előre megbeszélt szempontok alapján. (Amennyiben a csoport minden tagja ugyanolyan osztályzatot kap, a tanár fenntartja magának a jogot, hogy egy-egy diáknak a csoport jegyétől eltérő jegyet adjon. Ebben az esetben a tanár indokolja a csoport előtt az eltérő osztályzat okát.)

A **házi dolgozat** témájában és formájában tantárgyanként különböző lehet, de mindig gondos előkészítés és a szempontok kijelölése előzi meg. Célja, hogy a tudományos kutatómunka módszereit is elsajátítsák a tanulók, az esszéjellegű munkáknál a formai vonatkozások (hivatkozások, szakirodalom stb.) is az értékelés részét képezik.

c) *Szummatív (összegző) értékelés*

A pedagógiai folyamat nevezetes szakaszainak lezárásakor alkalmazzuk, amikor globális képet akarunk kapni arról, hogy a tanulók milyen mértékben sajátították el a követelményeket. **Témazáró dolgozatot** egy nagyobb tananyagegység lezárásaként íratjuk kellő gyakorlás, illetve rendszerező ismétlés után. Az **évfolyamszintű dolgozat** célja pedig az egységes követelmény- és értékelési rendszer kialakítása, fenntartása és a tanulás minőségének fejlesztése. Matematikából és irodalomból a 11. évfolyamon szerepel ilyen jellegű számonkérés a tanévben. Kötelező érettségi tárgyak esetében törekszünk arra, hogy a feladatok, kérdések az érettségi írásbeli vizsga szisztémáját, metodikáját kövessék.

Mindkét dolgozattípus esetében a témát a szaktanár pontosan határolja körül, emelje ki a hangsúlyos területeket, és adjon szempontokat a felkészüléshez. Mivel ez az ellenőrzési forma a diákoktól alaposabb szintű felkészülést igényel, a tanár a témazárót nem íratthatja meg váratlanul. A Házirend előírásai szerint az osztály egy nap nem írhat kettőnél több témazáró dolgozatot (és mellette legfeljebb egy kisebb dolgozat írátható), így annak időpontját a tanárnak egyeztetni kell az osztállyal. A tanulóknak a dolgozatírás időpontját legalább egy héttel előbb ismerni kell. A dolgozatokat a tanár a megíratást követő 15 munkanapon belül kijavítva adja ki. Amennyiben a diák kéri, a kijavított dolgozatokra adott osztályzatot a tanár szóban is köteles indokolni. A témazáró és az évfolyamfelmérő dolgozatok százalékos szintjeit a munkaközösségek határozzák meg, s a szaktanárok erről a tanév elején, illetve a dolgozatra való felkészüléskor tájékoztatják a tanulókat. A nagyobb anyagrészből szerzett érdemjegy nagyobb (kétszeres) súllyal esik latba az év végi osztályzatok kialakításánál.

A témazáró vagy évfolyamszintű dolgozat megírására haladékot kap az a tanuló, aki előtte betegsége miatt egy hétig vagy annál hosszabb ideig hiányzott; de köteles azt pótolni a

tanárral előre egyeztetett időpontban. A **pótdolgozat** kidolgozására biztosított időtartam megegyezik az eredeti dolgozatírással fordított időtartammal. A dolgozatra adott érdemjegy érvényességére vonatkozó megszorítások a pótdolgozatra is vonatkoznak.

A szaktanár – a pedagógiai szempontok mérlegelésével – biztosíthatja a **javító dolgozat** írásának lehetőségét, s mivel a javító dolgozat íratása, értékelése stb. tantárgyanként és tananyagonként különböző lehet, a szaktanár egyéni módszereket alkalmazhat, de erről a tanév elején tájékoztatnia kell a tanulókat, és alkalmazkodnia kell azokhoz az alapelvekhez, amelyekben a szakmai munkaközösség megállapodott. A tanórán kívüli szóbeli beszámolóra akkor van lehetőség, ha a diák betegsége, illetve egyéb tartós hiányzás miatt nagyobb anyagrészből számol be. A feleletre kapott érdemjegy súlya a témazáró dolgozat értékével azonos.

A **próbaérettségi** vizsgán a tanuló a kétszintű érettségi vizsgához hasonló helyzetben egy nagyobb, több éves témakörből szerzett ismereteiről ad számot. A próbaérettségit a tanuló csoportja (közép vagy emelt) szerint szervezzük meg történelemből a 12. évfolyam elején (szóbeli vizsga, emelt szinten írásbeli is); matematikából pedig a tanuló leadott vizsgajelentkezése alapján 12. évfolyam végén (csak írásbeli). A vizsgatételeket az iskola tantárgyi munkaközösségének tagjai állítják össze. A szóbeli vizsgán két fős bizottság vizsgálzat. A szaktanár az év végi osztályzat megállapításakor az érdemjegyet vizsgarészenként egy témazáró dolgozattal egyenértékűen veheti figyelembe.

Az írásbeli dolgozatok javítására és értékelésére vonatkozó határidőket a Házirend tartalmazza.

A legfontosabb vizsga az államilag szabályozott **érettségi vizsga** közép- és emelt szinten, melyet az érvényes vizsgaszabályzat alapján szervezünk meg valamennyi általunk tanított tantárgyból. Ösztönözzük a tanulókat, hogy a haladó szinten tanult idegen nyelvből előrehozott érettségi vizsgát tegyenek.

Az évközi teljesítmény értékelésének és minősítésének formái:

A tanulók teljesítményének értékelésében és minősítésében minden tantárgynál a hagyományos ötfokú osztályozási skálát alkalmazzuk. Az értékelés és a minősítés szempontjait, illetve az egyes érdemjegyekhez tartozó teljesítési követelményeket részletesen az egyes tantárgyak helyi tantervei tartalmazzák, de általában az a tanuló

jeles (5), aki a tantervi követelményeknek a számonkéréskor kifogástalanul eleget tesz, a tananyagot ismeri, érti, önállóan tudja alkalmazni, a tantárgy szaknyelvét használja, szabatosan fogalmaz;

jó (4), aki a tantervi követelményeknek a számonkéréskor megbízhatóan, kevés, jelentéktelen hibával tesz eleget, az ismereteit kis tanári segítséggel tudja alkalmazni;
közepes (3), aki a tananyagot csak pontatlanul vagy hiányosan képes felidézni, gyakran szorul a számonkérés során tanári segítségre;
elégséges (2), aki a számonkéréskor folyamatos tanári segítségre szorul, a továbbhaladáshoz csak a szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik, önálló feladatvégzésre nem képes;
elégtelen (1), aki számonkéréskor a tantervi minimumot folyamatos tanári segítséggel sem képes teljesíteni.

Az értékelést elsősorban az alapján végezzük, hogy a tanuló teljesítménye hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez. Noha törekszünk a személyre szabott értékelésre, a teljesítmények minősítésekor az érettségit adó képzésben a tanulók esetleges gyengébb képességeit vagy hátrányos helyzetét addig a pontig tudjuk figyelembe venni, amíg ez nem sérti az objektivitás elvét, ugyanakkor minden lehetséges eszközzel segítjük őket a minimumszint elérésében.

Az értékelés és a minősítés szakmai és pedagógiai kifogástalanságáért a szaktanár felel. A szaktanárok a tanulók teljesítményét mindig értékelik, és a teljesítmény minősítését kifejező érdemjegyeket az e-naplóban vezetik. Kíváncsún tartjuk, az objektív osztályozás érdekében, hogy az érdemjegyek száma félévenként, tantárgyanként a heti óraszám+1, a heti három óránál magasabb óraszámú tanított tantárgyaknál legalább öt legyen. A szaktanárnak követhető módon kell vezetnie a különböző számonkérési formáknál adott érdemjegyeket, a témazáró dolgozatok jegyeit az elektronikus naplóban meg kell különböztetni a többi érdemjegytől. A szaktanár biztosítja a tanulónak a kijavított dolgozatok megtekintését.

A félévi és év végi osztályzatok megállapításának rendje és formái:

A tanulók teljesítményét félévkor és év végén a szorgalmi idő alatt folyamatosan szerzett érdemjegyek alapján értékeljük és minősítjük a jogszabályi előírások szerint. A félévi értesítőben és a bizonyítványban szereplő tantárgyi osztályzatok összefoglaló képet adnak a tanuló adott tanévben nyújtott összteljesítményéről, tehát minősítik a tanuló munkáját. A félévi és év végi teljesítmény minősítése az ötfokú osztályozási skála alapján történik. Mivel a tanulók teljesítményét – értelemszerűen – a szaktanár tudja megítélni és az év közben szerzett érdemjegyek nem azonos súlyúak, általános szabályt a félévi és az év végi osztályzatok megállapítására nem alakítunk ki, de irányadónak tekintjük a következő szempontokat:

- az év végi osztályzatot az egész éves teljesítmény alapján állapítjuk meg, de figyelembe vesszük a teljesítmény változásának tendenciáit (rontás esetén esetleg azok okait), valamint a tanuló képességeit, szorgalmát és órai munkáját;
- a témazáró és évfolyamonkénti tantárgyi felmérő dolgozatok érdemjegyei a félévi, illetve az év végi osztályzatok megállapításakor nagyobb hangsúlyt kapnak, a tanuló félévi vagy év végi osztályzata azonban nem lehet elégtelen, ha a súlyozottan számított átlag alapján is elérte a 2 egészes szintet;
- ha a tanuló második félévi teljesítménye az elsőhöz képest jelentős, egy osztályzatnál nagyobb pozitív irányú eltérést mutat, az év végi osztályzata abban az esetben lehet két osztályzattal jobb a félévinél, ha a szaktanár által meghatározott formában számot ad arról, hogy pótolta az első félévi hiányosságait;
- A tanulók szaktanár által megállapított félévi és év végi osztályzatait a nevelőtestület az osztályozó konferencián áttekinti, és a tanév végén dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről is. Ha a szaktanár bizonytalan az osztályzat megállapításában, kérheti, hogy a nevelőtestület szavazással döntsön.
- A jogszabályi előírások szerint megtartott évközi vizsgán megállapított osztályzatot a nevelőtestület nem változtathatja meg.
- A tanuló vagy a gondviselő – a törvényi előírásoknak megfelelően – írásban kérelmezheti az osztályzat felülbírálatát, ebben az esetben a tanuló független vizsgabizottság előtt ad számot tudásáról.

Az iskola Helyi Tantervében az egyes tantárgyaknál határozzuk meg a továbbhaladás feltételeit, azokat a készségeket, képességeket, amelyek elsajátítása a felsőbb évfolyamba lépéshez szükségesek.

2. 4. 2. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelése

A) A magatartásjegy kialakításának elvei:

A magatartás a tanuló viszonya az iskola értékrendjéhez, a Házi rendben rögzített viselkedési normák és íratlan viselkedési szabályok betartásának szintjei, a tanuló viszonya társaihoz, tanáraihoz, az iskola dolgozóihoz. A magatartás nem azonos a magaviselettel. A magatartásjegy kialakításában a tartás, a morális tulajdonságok (becsületesség, kudarctűrés, önfegyelem) játsszák a döntő szerepet. A tanuló magatartásjegyében kifejezésre jut:

- az iskolába járási fegyelme;
- társaihoz és a közösséghez való viszonya (segítőkészség, szolidaritás, felelősségvállalás);

- a tanáraival szemben tanúsított magatartása (udvariasság);
- a kulturált magatartás szabályaihoz való viszonya az iskolában és az iskolai szervezésű rendezvényeken;
- a tanuló korábbi magatartásához képest történt (pozitív vagy negatív irányú) változás;
- óra alatti magaviselet (a fegyelmezettség szintje).

B) A szorgalomjegy kialakításának elvei:

A szorgalom a tanuló viszonya a tanuláshoz, aktivitása, érdeklődése. A tanuló szorgalomjegyében kifejezésre jut:

- a tudás iránti igénye (szelektál-e a tárgyak között),
- a képességéhez mért teljesítménye,
- a feladattudata (kötelező feladatai megoldásának, elkészítésének minősége, igényessége, iskolai felszerelésére vonatkozó igényessége),
- részvétele az órák menetében (aktivitás),

A szorgalomjegyben kifejezett értékelés alapelvei:

- az abszolút teljesítmény helyett a *relatív, tehát a képességhez mért teljesítmény* minősítésének eszköze,
- az órai aktivitás *csak a személyiségből fakadó tulajdonságok figyelembevételével* minősíthető (a zárt, csendes, lassú, elmélyült tanuló nem kaphat elmarasztalást, amiért az órákon ritkábban jelentkezik, nyilvános szereplést nem szívesen vállal önként),
- *a szorgalomjegyben tükröződnie kell a változásnak* (a korábban tanúsított szorgalom javulásának vagy romlásának). A szorgalomjegytől el kell különíteni a magatartásjegyet.

A magatartás és a szorgalom értékelése kapcsán félévkor és a tanév végén a Házirendben megfogalmazott alapelvek mentén kell eljárni. A félévi és az év végi minősítés a tanuló önértékelésének figyelembe vételével történik, melyet az osztályban tanító tanárok testülete megvitat. A döntést (vitás esetben szavazás segítségével) az osztályfőnök hozza meg. Nem szabad a tanuló magatartását és szorgalmát mereven, a személyiségvonásainak figyelmen kívül hagyásával értékelni. A minősítés nem büntetés és nem megtorlás, hanem folyamatos értékelés: célja minden esetben a nevelés, a jobbítás, a segítségnyújtás.

2. 4. 3. A pedagógiai program megvalósításának mérése, ellenőrzése

A pedagógiai program (és a helyi tanterv) mérése és ellenőrzése a nevelőtestület és az iskolavezetés kiemelt feladata. A valósághoz illeszkedő, az iskola hagyományait, a tanulói

teljesítményeket, a szülői és fenntartói érdekeket figyelembe vevő értékelési folyamat illeszkedik a partnerközpontú működés modelljéhez. Az iskolavezetés – a munkaközösség-vezetők bevonásával – tematikus óralátogatásokat végez, ahol egy-egy tantárgy, osztály, évfolyam vagy munkaközösség helyzetét vizsgálja. A tapasztalatokról a nevelési értekezleteken számol be, és ennek alapján folyamatosan hajtjuk végre a bővítéseket, korrekciókat.

2. 5. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

2. 5. 1. A felvételi eljárás és a szóbeli felvételi vizsga követelményei

A meghirdetett tanulmányi területeinkre a központi felvételi eljárás alapján vesszük fel a tanulókat. A jelentkezőknek kötelező részt venniük a magyar nyelvből és matematikából szervezett központi írásbeli felvételi vizsgán. A szóbeli felvételi vizsgára az írásbeli vizsgák eredménye, valamint a 7. év végi és a 8. osztályos félévi eredmények („hozott pont”) alapján hívjuk be a tanulókat.

A **szóbeli felvételi vizsgák** külön, de egymást követő részből állnak, időtartamuk vizsgarészenként 10-10 perc. Az előzetes felkészüléshez a tanulóknak vizsgarészenként 10-10 perc felkészülési időt biztosítunk. A szóbeli vizsgán kéttagú bizottság van jelen.

A szóbeli vizsga egyik részében (*általános beszélgetés*), miközben a tanuló „bemutatkozik”, a kommunikációs készségét (szövegalkotási képesség valamilyen segédanyag – kép vagy írott szövegrészlet – alapján), a felvételiző általános tájékozottságát és viselkedéskultúráját, tanulással kapcsolatos attitűdjét vizsgáljuk. A szóbeli vizsga másik részében a választott tanulmányi területhez (osztályprofilhoz) kialakított beszélgetés zajlik (*célirányos beszélgetés*). Az idegen nyelvi tanulmányi területre jelentkező tanulók a haladó idegen nyelv ismeretéről adnak számot (szöveg felolvasása, megkezdett mondatok befejezése és általános beszélgetés idegen nyelven), a matematika és történelem tanulmányi területek esetében pedig a tantárgyhoz kapcsolódó témalap képezi a beszélgetés alapját. Itt elősorban a tanulók gondolkodásmódjára, szövegértésére és lényeglátó képességére vagyunk kíváncsiak, miközben igyekszünk felmérni a tanulók tantárgy iránti érdeklődését is. (Külön tételsort nem adunk meg.)

Az aktuális tanév felvételi tájékoztatójában *A felvételi eljárás rendje* című fejezetben ismertetjük a pontszámítás szabályait, a szóbeli vizsgára bocsátás feltételeit, valamint a rangsorszámok kialakításának szabályait.

2. 5. 2. Az átvételi eljárás (vizsgák)

Iskolánk átvételi eljárást üres férőhely esetén egy tanévben kétszer szervez: januárban az első félév vége után, illetve júniusban, a tanítási év vége után. Az átvételi eljárásra jelentkezéshez az iskola igazgatójának címzett írásbeli átvételi kérelmet (ímel is megfelelő) várunk a szülőtől (még nagykorú tanuló esetében is). A féléves átvételi eljárásban való részvételhez január 5-ig, az év végihez pedig június 5-ig fogadjuk a kérelmeket. A kérelmekhez kérjük csatolni a tanulmányi eredményekről szóló következő dokumentumokat (pdf vagy fénykép formában):

- 9. évfolyamos tanulók esetében a központi írásbeli vizsga értékelő lapját és a 8. évfolyamos év végi bizonyítványt, júniusi vizsga esetében a féléves értesítőt is,
- magasabb évfolyamra jelentkező tanulók esetében az előző év végi bizonyítványt, júniusi vizsga esetében a féléves értesítőt is.

Az elfogadott kérelmek esetében a vizsgákat szervező igazgatóhelyettes a szülőket ímélben egyénileg tájékoztatja a vizsganapra vonatkozó, illetve egyéb tudnivalókkal kapcsolatban.

Átvételre csak annak a jelentkezőnek a kérelmét tudjuk fogadni, akinek

- féléves átvétel esetében az aktuális féléves értesítőjének és az előző tanév év végi bizonyítványának,
- júniusi átvétel esetében az év végi bizonyítványának és az előző tanév év végi bizonyítványának az átlaga az elméleti tantárgyakból eléri a 4,5-et,
- és a kötelező érettségi tantárgyakból (magyar nyelv, irodalom, idegen nyelvek, matematika és történelem) legalább 4-es osztályzat szerepel az aktuális értesítőben / bizonyítványban.

(Ha az átjelentkező tanuló a vizsga napjáig nem kapja meg a bizonyítványát, ez esetben az e-naplóból kikért év végi értékelést kell előzetesen elküldeni.)

Az átvételi eljárás során a tanuló **magyar nyelv és irodalomból, matematikából** írásbeli vizsgán („átvételi dolgozat”) vesz részt. Ez a vizsga kifejezetten tananyagtartalomhoz illeszkedik, az adott évfolyam féléves / teljes tanévet felölelő témáival kapcsolatban tartalmaz feladatokat. Az átvételi eljárás része még egy írásbeli feladatokra épülő vizsga az osztályban tanult megfelelő idegen nyelvből. A tanuló esetében egyénileg mérlegeljük, hogy erre mindkét vagy csak a haladó (angol/német) vagy csak a kezdő idegen nyelv esetében kerül sor, az írásbelit kiegészíti-e szóbeli beszélgetés (pl. az átvételre jelentkező tanuló valamelyik idegen nyelvét a mi óraszámunknál alacsonyabb óraszámiban tanulja). Az írásbeli részt követi

egy bemutatkozás és egy **szóbeli beszélgetés** a leendő osztályfőnökkel – ezen már csak azok a jelentkezők tudnak részt venni, akik az írásbeli vizsgán külön-külön is elérték az 50%-ot.

Amennyiben a jelentkező a középfokú képzésben csak egy nyelvet tanul, a természettudományos tantárgyak helyett komplex természettudományt tanul, a 9–10. évfolyamon művészeti neveléshez nincs tantárgya (ének-zene és vizuális kultúra), átvételi jelentkezését nem tudjuk fogadni.

Az átvételről az írásbeli eredmények és az átvételi eljárásban részt vevő tanárok javaslatainak ismeretében – lehetőleg még az átvételi vizsgák napján – az igazgató dönt.

2. 6. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

2. 6. 1. Az osztályozó vizsga

A felsőbb évfolyamba lépéshez szükséges osztályzatai megállapításához, vagy egy adott tantárgyból az osztályzat megszerzéséhez a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- előrehozott érettségire kíván jelentkezni, de még nem teljesítette az adott tantárgy tanulmányi vizsgakövetelményeit; nem szerezte meg a helyi tantervben előírt osztályzatot;
- a jogszabályban megengedett időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet; (összesen 250 órát meghaladó hiányzás, vagy az adott tantárgyból, a hiányzás meghaladja az éves óraszám 30%-át);
- egyéni munkarend miatt az OH vizsgakötelezettséget írt elő a részére;
- felmentették a kötelező foglalkozásokon való részvétel alól, de osztályozó vizsga letételére kötelezték;
- tanulmányi idejének megrövidítését engedélyezték (egy vagy több tantárgyból, illetve valamennyi tantárgyból);
- más iskolából lépett át, és az előzőekben nem tanult tantárgyakból (pl. idegen nyelv) különbözeti vizsga letételére kötelezték;
- a tanórákon nem tanult tantárgyból osztályozó vizsga letételére engedélyt kapott.

Az osztályozó vizsgával kapcsolatban a következők szerint kell eljárni:

- Az **osztályozóvizsga-kötelezettség** évente két vizsgaidőszakban, januárban (1. félévi) és júniusba (év végi) teljesíthető, azonban az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet. A vizsga pontos napjáról minimum két héttel a kitűzött dátum előtt tájékoztatjuk a vizsgázót.
- A tanuló **egyéni jelentkezése alapján** engedélyezett osztályozó vizsgát a tanítási év mindkét félévében egy-egy alkalommal lehet tenni.

(1) Szeptember 1–15. között – erre azok a tanulók tudnak jelentkezni, akik

- a vizsgatárgyukból a tanév *október-novemberi vizsgaidőszakában szeretnének előrehozott érettségit tenni* vagy
- *le akarják zárni a nyelvtanulásukat* a tanévre vagy a képzés végéig, illetve
- *az iskolában nem tanult (harmadik) idegen nyelvből* szeretnének osztályzatot.

Az osztályozó vizsgára való jelentkezés határideje: a tanítási év utolsó napja.

(2a) Február 1–15. között – erre azok a tanulók jelentkezhetnek, akik

- *le akarják zárni a nyelvtanulásukat* az adott tanévre vagy a képzés végéig, illetve
- *az iskolában nem tanult (harmadik) idegen nyelvből* szeretnének osztályzatot.

Az osztályozó vizsgára való jelentkezés határideje: a téli szünet előtti utolsó tanítási nap.

VAGY

(2b) Április 15–30. között – ezen azok a 10. vagy 11. évfolyamos tanulók vesznek részt, akik a vizsgatárgyukból előrehozott érettségire jelentkeztek *az adott tanév május-júniusi vizsgaidőszakában*.

Az osztályozó vizsgára való jelentkezés határideje: február 15.

Az érettségi vizsgaszabályzattal összhangban a tanulók azokból a tantárgyakból, amelyek tanítása a 12. évfolyam előtt lezárul, illetve idegen nyelvből (a felmenő rendszerben kivezetésre kerülő francia/spanyol nyelvi előkészítő képzés esetében latinból is²) jelentkezhetnek az áprilisi osztályozó vizsgára.

- Azok a tanulók, akik a 11. évfolyamon a heti 2 óra természettudomány keretén belül tanulnak biológiát, fizikát, földrajzot vagy kémiát, a 9–10. évfolyam követelményeinek teljesítésével az érettségi vizsgára bocsátás feltételeit is teljesítették.³ Azok a 11. évfolyamos tanulók, akik biológiából, fizikából vagy kémiából emelt szintű csoportban vesznek részt az

² Latint (mint 3. idegen nyelvet) a tanulók négy évig tanulhatnak, a nyelvtanulás a 9-10-11. évfolyamokon heti 2 órással szabadon választható tantárgyként folytatható. Az előrehozott érettségire szükséges osztályozó vizsgát legkorábban a 10. évfolyamon szervezzük.

³ A 11. évfolyamon a heti 2 órás választható természettudományos tantárgy középszinten az előrehozott érettségire való felkészítést is szolgálja.

emelt szintű érettségire való felkészítésben, számukra ez új tantárgyat jelent (2 éves, heti 4 órás tantervi programmal), így e három 11–12. évfolyamos tantárgy számukra nem zárul le a 12. évfolyam előtt, a tanulók előrehozott érettségét nem tudnak tenni.⁴

- A 11. évfolyamon a földrajzot a +2 órás fakultáció⁵ (a bizonyítványban: „Fakultáció: földrajz” [72 óra]) keretében tanulók szintén nem tesznek osztályozó vizsgát az előrehozott érettségéhez.

Abból a vizsgatárgyból, amelyből nem lehet előrehozott érettségét tenni, a tanuló saját döntése alapján kérelmezett osztályozó vizsgáját – mivel önmagában a tanulmányok lerövidítése nem elégséges indok, és a pedagógiai munkát tekintve az iskola részéről nem is támogatandó cél –, nem engedélyezzük.

- Az osztályozó vizsga követelményeit az iskola helyi tanterve rögzíti.
- Az osztályozó vizsga helye az iskola, amellyel a tanulónak tanulói jogviszonya van. (Vendég tanulói jogviszonyban lévő tanulónk a fogadó iskolában tesz osztályozó vizsgát.) A jogviszony létrejöttét az igazgató kérelme alapján a fogadó intézmény igazgatója engedélyezi.
- A közismereti tárgyak mindegyikéből írásbeli és szóbeli vizsgát kell tenni.

Kivételt képeznek ez alól:

digitális kultúra – gyakorlati vizsga

matematika – a szóbeli vizsgára nincs külön tételsor (a kérdések az írásbeli feladatlap témáihoz kapcsolódnak)

testnevelés – gyakorlati vizsga

- **Az írásbeli vizsga** időtartama tantárgyanként és évfolyamonként 60 perc.
- Egy napon legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet tenni.
- **A szóbeli vizsgát** az iskola tanáraiból alakított vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.

⁴ Függetlenül a vizsga szintjétől. Az emelt szintű csoport leadása után (lásd a csoportválasztás szabályait ismertető 2. 3. 7. fejezetet) ez az előírás nem köti a tanulókat. Amennyiben 12. évfolyamon a tanuló nem tanulja e három tárgy valamelyikét emelt szintű csoportban, az őszi vizsgaidőszakban van lehetősége – a vizsga szintjétől függetlenül – előrehozott érettségét vizsgát tenni.

⁵ A fakultáció az *alapórától különböző tantárgy*, amely biztosítja a felkészítést az emelt szintű érettségire. Mivel a tantárgy tanulása befejeződik az alapórai követelmények teljesítésével, ezért 12. évfolyamon szintén nem kell az előrehozott érettségi letételéhez (szeptemberben) osztályozó vizsgát tenni a tanulónak, ha a +2 órás földrajz fakultáción vagy a +4 órás digitális kultúra fakultáción vesz részt. Az őszi vizsgaidőszak sikeres vizsgaeredményének birtokában a tanulók kérhetik, hogy leadhassák a tantárgyat, egyébként a bizonyítványban a „Fakultáció: földrajz”, illetve a „Fakultáció: digitális kultúra” tantárgyak szerepelnek.

Az elnöki teendőket az igazgató vagy megbízottja látja el. A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még legalább egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie. A tanulónak az általa kihúzott tétel kidolgozására min. 20 percet kell biztosítani (kivéve az idegen nyelv, ahol nincs felkészülési idő). A feleletek maximális időtartama évfolyamonként 15 perc.

- Egy vizsgázónak egy napra maximum három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga.
- Az osztályozó vizsgán nyújtott tanulói teljesítmény értékelése az adott tantárgy munkaközösség által a helyi tanterveben elfogadott értékelési rendszere szerint történik.
- Az osztályozó vizsga a vizsgázó számára díjtalan.
- Az osztályozó vizsga nem ismételhető meg.
- Sikertelen osztályozó vizsga esetén a tanulónak 3 hónapon belül javítóvizsgát kell tennie.
- Az osztályozó vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.
- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a megfelelő záradékkal be kell vezetni.
- Ha a tanuló osztályozó vizsgával teljesítette a követelményeket, a vizsga után nyilatkoznia kell
 - kívánja-e tovább tanulni az adott tárgyat
 - idegen nyelv esetén az órarend függvényében kíván-e más nyelvet tanulni?
- Ha a tanuló a tantárgyat továbbra is tanulni szeretné, vagy más tantárgyat kíván tanulni, úgy ezek számára a pedagógiai program szerint választott tantárgynak minősülnek, így a tanórára járás és a követelmények teljesítése kötelező.
- Ha a tanuló a tantárgyat nem kívánja tovább tanulni, az így keletkező lyukas órákon jogszerű tartózkodási helye a könyvtár, illetve a folyosó. Az iskola épületét lyukas órában kiskorú tanuló nem hagyhatja el.

2. 6. 2. A javítóvizsga

Javítóvizsgán vehet részt a vizsgázó, ha

- ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó, különbözeti vizsgáról neki felróható okból elkesik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.

A javítóvizsgával kapcsolatosan az alábbiak szerint kell eljárni:

- A javítóvizsga helye az az iskola, amellyel a tanulónak tanulói jogviszonya van.

- A javítóvizsga időpontját augusztus 21–31. közötti időszakba esően az igazgató jelöli ki.
- A vizsga pontos idejét a nyári szünet előtt a honlapon nyilvánosságra hozzuk.
- A javítóvizsga indokolatlan elmulasztása osztályismétlést jelent.
- A javítóvizsgát az osztályozó vizsgára előírt módon kell lebonyolítani.
- A javítóvizsgán nyújtott tanulói teljesítmény értékelése az adott tantárgy munkaközössége által a helyi tantervben elfogadottak szerint történik.
- A javítóvizsga díjtan a vizsgázó számára.
- A javítóvizsga nem ismételhető meg.

A javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

2. 6. 3. A különbözőzeti vizsga

Amennyiben a tanuló másik intézményből átvétellel került a gimnáziumba, és az adott tantárgyat kisebb óraszámban tanulta a helyi tantervünkben szereplő óraszámánál (pl. idegen nyelv), különbözőzeti vizsga letételére kötelezhető. Különbözeti vizsga kérhető akkor is, amikor a tanuló csoportot vált, és egy másik tantárgy emelt szintű oktatásába kapcsolódik be. A különbözőzeti vizsga a tanév során bármikor szervezhető, tartalmát a szaktanár egyeztetni a tanulóval, a vizsga értékelése témazáró értékű évközi osztályzatként kerül a naplóba a többi érdemjegy mellé.

2. 7. Az iskola kapcsolatai

Nevelési-oktatási tevékenységünkben fokozott szerepet kell kapnia a partnereink elvárásainak. Szakmai tevékenységünk, pályázataink és fejlesztéseink indukáló eleme minden esetben a változó környezethez való alkalmazkodás. A helyzetfeltárás során megtörténik a partnerek azonosítása és a partneri igények felmérése, feldolgozása, majd a stratégiai célok kijelölése. Továbbra is célunk a partneri elégedettség növelése.

2. 7. 1. A szülővel való együttműködés

A Szülői Választmány kölcsönös bizalomra épülő partneri viszonyban működik együtt az iskolával. A jogszabályban előírt véleményezési jogkör gyakorlása mellett igényeikkel, különböző fejlesztési javaslataikkal meg tudják keresni az iskolavezetést. A Szülői Választmány a decemberi szalagavató bál megvalósításában és szükség esetén egyéb programokban is segítségünkre van. Az Alma Mater Madách Imre Gimnázium Alapítvány a

szülői támogatást a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók támogatására, tehetséggondozásra, tanterven kívüli iskolai programok támogatására, valamint a tanulási környezet korszerűbbé tételére fordítja.

A Szülői Választmány ülései mellett a szülőkkal való kapcsolattartás hagyományos formái is hatékonyan működnek: évente háromszor a szülői értekezletek, évente kétszer a közös fogadóest és évente négy alkalommal a szülői választmány ülései. Az iskola és a szülők kapcsolattartását segíti még (kéthavonta online) a bejelentkezéses fogadóóra, online szülői értekező az emelt szintű és fakultációs csoportok választásáról (10. évfolyam), illetve a továbbtanulás adminisztrációs nehézségeiről, az e-jelentkezésről (12. évfolyam) – ez utóbbit külső szakember részvételével. A szülőkkal való kapcsolattartás formáit, a Szülői Választmány véleményezési jogkörét és gyakorlásának rendjét az intézményi SzMSz tartalmazza.

2. 7. 2. A diákközösség és az Iskolai Diákbizottság

A kapcsolattartás intézményesített formája az iskolai diákbizottságon keresztül történik, de a diákok közvetlenül is fordulhatnak problémáikkal, javaslataikkal tanáraikhoz és az iskolavezetéshez. Az iskolai diákönkormányzat fontos feladata az egyéni és közösségi érdekképviselés (és jogok védelme), a problémák feltárása és a megoldás irányába történő javaslatok megfogalmazása, az iskola belső világának szereplőivel történő együttműködés. Ehhez a képviselők rendszeresen tartanak diákönkormányzati gyűlést, amelyen részt vesz a diákönkormányzatot támogató tanár is. A diákönkormányzat munkájában részt vevő tanulók úgy képviselik a közös ügyekről való közös gondolkodást, a demokratikus működést és önszerveződést, hogy közben folyamatosan tanulják is ezeket a tevékenységeket.

Az IDB másik kiemelt feladata iskolai szintű közösségi programok szervezése, az azokban való részvétel. Ezek a diákság kezdeményezésre létrejött programok olyan hagyományosan népszerű tevékenységeket jelentenek az iskola életében, amelyek pedagógiai értéke is jelentős, hiszen a madáchos közösséghez való tartozás érzését erősítik. A közösségi tudat erősítését támogatja az őszi kampányhét, amelynek során zárul és kezdődik a diákönkormányzat éves ciklusa. Ekkor van a diákpolgármester-választás (jelöltek állítása, ajánló cédulák, választási kampány és szavazás), majd az új éves program bemutatása – ezt az őszi diákparlament fogadja el.

Az IDB a saját Működési Szabályzatában rögzíti a munkamegosztást és a képviseleti elveket, míg a jogszabályban előírt véleményezési jogkör gyakorlásának rendjét, a diákmozgalmat támogató tanár munkájának főbb területeit az intézményi SzMSz rögzíti.

2. 7. 3. *Volt madáchosok (diákok, tanárok)*

Élő a kapcsolat az iskola volt tanulóival, az öregdiákok (*VOMÁk*) megszólíthatók az iskola „kerek évfordulói” kapcsán, részt vesznek a jubileumi programokon, támogatók volt iskolájuk felé. Az ötévente megrendezésre kerülő jubileumi év kapcsán szívesen mutatják be a jelenlegi tanulóknak életútjukat, foglalkozásukat vagy tudományterületüket. Lehetőségük van egykori tanáraik tiszteletére emléktáblát avatni, kerek osztály- vagy évfolyamtalálkozóikat a díszteremben megtartani.

Öregdiákjainknak is köszönhető, hogy az *Őszikék Alapítvány* biztosítani tudja az iskola ma már nyugdíjas pedagógusainak karácsonyi találkozóját. Egykori kollégáinkat ezen kívül várjuk az iskola közös, ünnepi rendezvényeire is.

2. 7. 4. *Külső szervezetekkel való kapcsolattartás*

A fenntartói jogokat gyakorló Belső-Pesti Tankerületi Központ vagyonkezelői és működtetői feladata mellett támogatást nyújt az iskolavezetésnek a tanügyigazgatási és személyügyi feladatokban, a belső szabályozó dokumentumok felülvizsgálatában, a jogszabály szerinti működés elősegítésében. A szakmai munka tartalmi kérdéseiben rendszeres kapcsolat alakult ki a pedagógiai szolgáltató intézményekkel. A VII. kerületi kapcsolatainkkal – Erzsébetváros Önkormányzatával, a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központtal (iskolai szociális segítő), a kerületi Rendőrkapitánysággal (drogprevenció) tartós a jó együttműködés. A gimnáziumok sajátos gondjainak közös megoldása céljából iskolánk tagja a Gimnáziumok Országos Szövetségének. Külső szakmai kapcsolatrendszerünkhöz tartozik az *ELTE Tanárképző Központja* (partnerintézményként ELTE-s hallgatók fogadása, elősorban az összefüggő szakmai gyakorlatra), valamint gimnáziumunk tagja a DSD-PASCH iskolaszövetségnek, így a *Zentralstelle für das Auslandsschulwesen* (ZfA) szervezet támogatásával vizsgaközpontként helyben tudja megszervezni német nyelvből a DSD II állami nyelvvizsgát, amelyen tanulóink számára megszerezhető a C1 szintű nyelvtudás igazolása. A diákok C1 és C2 Cambridge nyelvvizsgákra való felkészítésében a *British Council Magyarország* támogatását is élvezzük az Advantage programnak (szakmai partnerkapcsolat) köszönhetően. A *fenntarthatósági témával* kapcsolatban, immár ökoiskolaként is, szakmai partneri kapcsolatrendszerünk elsősorban a novemberi projekthéten, a tavaszi fenntarthatósági témahéten, illetve az év végi erdei iskolában válik láthatóvá.

A MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE

3. 1. A helyi tanterv összeállításának szempontjai

Helyi tantervünket a bevezetőben említett jogszabályok alapján állítottuk össze, 11–12. évfolyamon figyelembe véve a kimeneti szintet szabályozó érvényes érettségi követelményeket.

3. 1. 1. Az idegen nyelvek oktatása

Az öt évfolyamos képzésben a haladó idegen nyelvüket (angol/német) a tanulók négy évig (a 11. évfolyamig) tanulják, a 10. évfolyam végéig heti 4, a 11. évfolyamon heti 3 órában. A tanulók e nyelvükből a 11. évfolyam végére emelt szintű előrehozott érettségit vagy legalább B2 szintű nyelvvizsgát tudnak tenni. A **nyelvi előkészítő csoportokban** elvárás a jogszabályi kötelezettség (a diákok 75%-a nyelvi előkészítő nyelvéből legalább B2-es szintű nyelvi vizsgát – nyelvvizsgát vagy legalább 60%-os emelt szintű érettségit – tegyen) teljesítése.

Nyelvi előkészítő osztályként a 2025/26-os tanévtől egy osztály (9. nya) indul, ahol 13 órát biztosítunk a kezdő angol / kezdő német nyelvekre. Majd a nyelvi előkészítő nyelvét a 9-10. évfolyamon 5–5, a 11–12. évfolyamon pedig heti négy órában tanítjuk. (A 2025/26-os tanévben a francia/spanyol nyelvi előkészítő már nem indult, a felmenő óraszámok az óratervi hálóban láthatók.)

A négy évfolyamos képzésben az idegen nyelvi tanulmányi területeken a haladó idegen nyelv oktatása a 2025/26-os tanévtől felmenő rendszerben az addigi heti 5 óra (emelt szintű oktatás) heti 4-re (emelt óraszámú oktatás) módosult a 9–10. évfolyamon. Ezzel párhuzamosan a gimnáziumban kezdett (második) idegen nyelv emelt óraszámú (9–10. évfolyamon heti 4–4 óra) képzése felmenő rendszerben emelt szintűre (5–5 óra) változtatása lehetővé teszi, hogy a fenti képzési területet választó tanulóinknak legyen lehetősége a második idegen nyelvből is a B2-es szint elérésére. Ez támogatja, ha az utolsó két évfolyamon az adott nyelv alapóraszámá mellé a diákok többletórát (+2 órás fakultációs csoport) is választanak a szabadon választható órakereten belül.

A négy évfolyamos képzés emelt szintű matematika, illetve emelt szintű történelem tanulmányi területein az első idegen nyelv a haladó angol, második idegen nyelv a német, olasz vagy francia. A 9–10. évfolyamon az első idegen nyelv oktatása heti 3, a második idegen nyelv pedig heti 4 órában történik.

A 11-12. évfolyamon (a képzés második szakaszában a NAT szerinti elnevezéseket megfordítja az óratervi háló) már csak azoknak kötelező az egyik idegen nyelv emelt szintű tanulása, akiknek egyik nyelvből sincs még meg a B2-es szintű nyelvtudása. Ez nemcsak iskolánk egyik alapelvárása, hanem a felsőoktatásba való bejutást is jelentős mértékben segíti. Amelyik intézményben a 2024-től érvényes felvételi szabályok értelmében nem kötelező a nyelvvizsga, ott a jelentkező a nyelvvizsga-bizonyítványért (általában) jelentősebb pluszpontot kap. A tanulók 11. évfolyamtól az idegen nyelvből tett előrehozott érettségi vizsga következtében felszabaduló órakeretet más, a továbbtanulás szempontjából fontos tantárgy emelt szintű tanulására, idegen nyelvi fakultációra (szintentartás heti 2 órában) vagy harmadik idegen nyelv tanulására (heti 3 órában) fordíthatják.

3. 1. 2. Az emelt szintű oktatás

A 9–10. évfolyamon a +2 óra a tanulmányi terület profiljának megfelelő tantárgy heti óraszámában jelenik meg. A többletóra a nyelvi előkészítő képzésben az itt kezdett nyelvi előkészítő nyelv (heti 5 óra), a négy évfolyamos képzésben az idegen nyelvi tanulmányi területeken az idegen nyelv (ez a 2025/2026-os tanévtől felmenő rendszerben a második, itt kezdett idegen nyelv; heti 5 óra), az emelt szintű matematika / történelem tanulmányi területek esetében a matematika (heti 5 óra) vagy történelem (heti 4 óra) tantárgyaké.

A 11–12. évfolyamon nincs a választott tanulmányi területhez kapcsolódó kötelező emelt szintű oktatás, így felszabadul az az órakeret, amellyel diákjaink biztonságosan felkészülhetnek a továbbtanulásukhoz nélkülözhetetlen emelt szintű érettségi(k)re. Az óratervi hálóban megjelölt emelt szintű érettségihez biztosítható az emelt szintű képzés, azaz valamennyi tantárgyból a heti összesen legalább 4 óra. (Még abban az esetben is, ha az adott tantárgyat a 11. vagy 12. évfolyamon alapóraszámában nem tanulják.) A választott tantárgyból az emelt szintű oktatás jelenthet

- *emelt szintű csoportot*: ez önálló csoport, ahová a diákok a 11. évfolyamon kerülnek be, vagy

- *+2 órás csoportot* az idegen nyelv, földrajz, digitális kultúra (12. évfolyamon ez +4 óra), mozgóképkultúra és médiaismeret és testnevelés tantárgyakból.⁶

⁶ Amennyiben a 11., 12. évfolyamon a tantárgyból alapóra is van, a tanuló a +2 órás csoport választása esetén nem két külön osztályzatot kap, a bizonyítványába csak a tantárgy megnevezésével kerül be az eredménye. (Az emelt szintű felkészítést ebben az esetben a heti óraszám mutatja.) Osztályozó vizsga esetén a tartalmi kérdésekben a szaktanárok egyeztetnek.

3. 1. 3. A szabadon tervezhető órakeret felhasználása

A 9–10. évfolyamos szabadon tervezhető órakeretből (2 óra) heti egy óra az idegen nyelv óraszámába épül be. A nyelvi képzésben a haladó idegen nyelvet és a négy évfolyamos képzés idegen nyelvi tanulmányi területén (a 2025/2026-os tanévtől felmenő rendszerben) az első (haladó) idegen nyelvet 4-4 órában tanítjuk (+1 óra). Az emelt szintű matematika / történelem tanulmányi területen a második, itt kezdett idegen nyelv szerepel heti 4 órával az óratervi hálóban (+1 óra).

A szabadon tervezhető órakeret másik óráját tehetséggondozó foglalkozásra fordítjuk. A 9. ny évfolyamon kötelezően választható heti egy órában közismereti, illetve művészeti tárgy, a 9–10. évfolyamokon ugyanez a foglalkozás szabadon választható.⁷ Matematikából a heti egy órás szabadon választható órarendi foglalkozás keretében *matematikai alapozó óra* is választható. Ennek a tantárgynak a célja a matematikai készségek megerősítése, az esetleges hiányosságok pótlása (a belépő évfolyamon a tanulók szintre hozása), gyakorlás, az önálló feladatmegoldási rutin mélyítése.

A 11–12. évfolyamon a felhasználható órakeretből a magyar nyelv és irodalom, a matematika, a történelem és az itt kezdett idegen nyelv tantárgyi alapóraszámához került, illetve az emelt szintű tantárgyra (szabadon tervezhető órakeret az emelt szintű vagy fakultációs csoport óraszámára) használjuk fel, lásd az óratervi hálót.

3. 1. 4. A művészeti tantárgyak oktatása

Célunk a művészeti képzés erősítése, a madáchos hagyományok felelevenítése. Ezen lehetőségünket a módosított NAT csökkentette, hiszen a művészeti tárgyak órászáma 2020-tól jelentősen csökkent. (A „Művészetek” korábbi 11–12. évfolyamos 2-2 órájával szemben már csak egy-egy óra lehetséges.)

A művészeti órát a 11. évfolyamon kötelezően választható módon az ének-zene, a dráma és színház, a mozgóképkultúra és médiaismeret [média] és a vizuális kultúra között osztjuk fel. (A tantárgy a bizonyítványban is „Művészetek: ének-zene” [36 óra] stb. néven jelenik meg.) A 12. évfolyamon mindenki mozgóképkultúra és médiaismeret tárgyat tanul. (Ennek a tárgynak mind a 11. mind a 12. évfolyamra van kerettanterve, így a helyi tantervünk szerint a *művészetek: média* és a *mozgóképkultúra és médiaismeretek* eltérő tananyagtartalmat dolgoznak fel.) A 11. évfolyamon a tanulói jelentkezések alapján alakítjuk ki a csoportokat. A tanulói létszámokat, majd egyéb szempontokat mérlegelve a művészeti óra a következő módokon szervezhető meg:

⁷ A bizonyítványban e három évfolyam választható tantárgyai fakultációként jelennek meg.

- a) az osztály e fenti négy tantárgy valamelyikét tanulja az évben;
- b) az osztály tanulói csoportbontásban tanulnak két tantárgyat az évben (pl. média / vizuális kultúra vagy dráma és színház / vizuális kultúra);
- c) az osztály tanulói csoportbontásban tanulnak két tantárgyat, féléves váltással (ekkor a bizonyítványban csak „Művészetek” [36 óra] jelenik meg);
- d) a tantárgyak osztályközi csoportbontásként jelennek meg (csoportbontás 2 osztályra);
- e) a tantárgyak évfolyamszintű csoportbontásként jelenik meg (sáv az évfolyamra);
- f) a 11. évfolyamon médiát választó tanulók a 12. évfolyamon vizuális kultúrát tanulnak, a nem médiát választók pedig a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyat tanulják. (Ebben az esetben a 11. évfolyamon médiát választó tanulóknál *Művészetek: média*, a 12. évfolyamon *Művészetek: vizuális kultúra* jelenik meg a bizonyítványban, és a művészeti óra keretében tanulják a helyi tantervünk szerinti mozgóképkultúra és médiaismeret [12. évfolyam] tananyagát.)

12. évfolyamon a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy oktatása csoportbontásban is megszervezhető, lásd a 2. 3. 6. *A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei* fejezetben írtakat. Az érettségi vizsgára bocsátás feltétele *ének-zene és vizuális kultúra* vizsgatárgyakból a tantárgyak 9–10. évfolyamának, *mozgóképkultúra és médiaismeret* vizsgatárgyból a tantárgy 12. évfolyamának, míg *dráma* vizsgatárgyból a *művészetek: dráma és színház* 11. évfolyamának tantárgyi követelményeinek teljesítése.⁸ Ez utóbbi két tárgyból előrehozott érettségire nem fogadjuk a tanulók jelentkezését.

Azok a tanulók, akik részt vesznek az iskolai énekkarban, bizonyítványukban művészeti tantárgyként („Művészetek: énekkar”) jeles értékelést kaphatnak, ez azonban a 11. évfolyamon nem váltja ki a kötelezően választható művészeti tárgyat.

3. 1. 5. A természettudomány tantárgy oktatása

A tanulók 11. évfolyamon a választásuk alapján kémiából, fizikából, biológiából heti 4 órás külön emelt szintű csoportba kerülnek. A többi tanuló a jelentkezése alapján kerül olyan csoportba, ahol a természettudomány heti 2 órában a biológia, fizika, földrajz és kémia

⁸ Ehhez a 11. évfolyamos bizonyítványban szerepelnie kell a „Művészetek: dráma és színház” [36 óra] tantárgynak. Amennyiben a 11. évfolyamon a heti egy órás művészeti tantárgy csoportbontásban, két tantárgy féléves váltásával (lásd: c) pont) kerül az órarendbe, a tanulónak a *művészetek: dráma és színház* tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie ahhoz, hogy dráma vizsgatárgyból érettségizhessen.

(középszintű) tantárgyak valamelyikének oktatását jelenti.⁹ Megfelelő létszám esetén földrajzból heti 2 órában fakultációs csoport is indul, ami a „Természettudomány: földrajz” tantárggyal együtt az emelt szintű érettségire való készülést segíti.¹⁰

Az órarendben a természettudományos csoportok sávra kerülnek, így (általában) az emelt szintű csoportok közül a biológia mellé vagy kémiát vagy fizikát tudnak választani a tanulók. A (középszintű) természettudományos csoportok közül pedig csak egy csoport választható.

⁹ A tantárgy a bizonyítványban is így szerepel: „Természettudomány: földrajz”.

¹⁰ Amennyiben a tanuló földrajzból csak a heti 2 órás csoportba jár, ezzel is teljesíti a természettudomány tantárgyi kötelezettségét. Ha a tanuló heti 2-2 órában mindkét csoportba jár, a bizonyítványában ez a két tárgy külön jelenik meg.

3. 2. A különböző tanulmányi területek óratervi hálói

A 9. ny-12. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai

(A 2024/2025-ös tanév bejövő évfolyamára még érvényes óratervi háló, felmenő rendszerben kivezetésre kerül.)

A jobboldali rovat a szabadon tervezhető órák elosztását mutatja.											Megjegyzés (+1,5 óra a 6 óra kötött célú órakeret felhasználása)		
Heti óraszám/évfolyam	9/Ny		9.		10.		11.		12.				
Magyar nyelv és irodalom	2		3		4		4,5		5		9/N: magyar nyelv 1+1 csoportbontással; 9.évf.: 1 óra nyelvtan bontva 11-12. évfolyam +1,5 óra a kötött célú órakeretből		
Matematika	2		3		3		4		4		11-12. évfolyam +2 óra a kötött célú órakeretből		
Történelem			2		2		3,5		4		11-12. évfolyam +1,5 óra a kötött célú órakeretből		
Állampolgári ismeretek									1				
Természettudomány							2				A négy term.tud-os tárgy közül választható vagy emelt, lásd még: 3.1.5. fejezet.		
Kémia			2		1							9. évf.: legfeljebb az egyik óra csoportbontással. 10. évf.: csoportbontott óráként is szervezhető, csoportosítható óra is (I. félév: 2 óra, II. félév: 0 óra).	
Fizika			2		3							9-10. évf.: legfeljebb az egyik óra csoportbontott óráként is szervezhető	
Biológia			2		3							10. évf.: legfeljebb az egyik óra csoportbontott óráként is szervezhető	
Földrajz			2		1							10. évf.: csoportosítható óra (I. félév: 2 óra, II. félév: 0 óra)	
Első élő idegen nyelv	13		5		5		4		4		9/N: a: 13 óra a-né, b: 11 óra fr-sp, 2 la;+1 ének,+4 hal.ny. 11. évf.-tól az itt kezdett nyelv az első i.ny. (4 óra). 9-10. évf.: 2. idegen nyelv 4-4 óra, +1 óra a szabadon tervezhető órakeretből (kötelező).		
Második idegen nyelv	4		3	1	3	1	3		3		Nyelvi előkészítőn 12. évfolyamban a haladó nyelvből már nincs óraszám tervezve.		
Művészetek							1				Az ének-zene, a vizuális kultúra, a dráma és színház és a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak közül köt. választható, lásd: 3.4.1. fejezet.		
Ének-zene	1		1		1							9.Ny: idegen nyelvű ének-zene	
Vizuális kultúra			1		1								
Mozgóképkultúra és médiaismeret									1				
Digitális kultúra	3		2		1		2						
Testnevelés	5		5		5		5		5				
Képességfejlesztés/ Emelt szint	1		0	1	0	1	2		3		9. Ny: 1 óra kötelezően, 9-10. évf.: 1 óra szabadon választott közismereti vagy művészeti tantárgy. 11-12. évf.: egy emelt szintű csoport kötelező. 12. évf.-on +1 óra az érettségi tárgyra szánt keretből. ha nincs 12.-ben két emelt szinten tanult tárgy (bármely érettségi tárgyhoz adható.)		
Fakultáció							0	4	0	5	Fakultációs óraszám szabadon tervezhető óra, amely egyben (term.tud.) vagy 2-2 óra bontással vehető fel. 12. évfolyamon +1 óra tehetséggondozás.		
Közösségi nevelés	1		1		1		1		1				
Kötelező alapóraszám	32		34		34		32		31		A kötelező alapóraszám +2 órával több a hagyományosan meglévő emelt szintű képzés miatt. Az emelt óraszám 9-		
Szabadon tervezhető óra				2		2		4		5			

Összes tervezett óraszám	32	0	34	2	34	2	32	4	31	5	10. évf.: első idegen nyelv, a 11-12. évf.: kötelezően választható.
Összesített óraszám	32		36		36		36		36		
Maximális órakeret	32		36		36		36		36		

A nyelvi előkészítő évfolyam óratervi hálójája

	9. ny	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4,5 (4+0,5)	5 (4+1)
matematika	2	3	3	4 (3+1)	4 (3+1)
történelem	-	2	2	3,5 (3+0,5)	4 (3+1)
állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1
1. élő idegen nyelv (angol/német, haladó)	4	4 (3+1)	4 (3+1)	3	-
2. idegen nyelv (a nyek nyelve, német/angol, kezdő)	13	5 (3+2)	5 (3+2)	4	4
kémia	-	2	1	4-0	4-0
fizika	-	2	3	4-0	4-0
biológia	-	2	3	4-0	4-0
földrajz	-	2	1	-	-
természettudomány ¹¹	-	-	-	2-0	-
ének-zene ¹²	1	1	1	-	-
vizuális kultúra	-	1	1	-	-
művészetek ¹³	-	-	-	1	-
média	-	-	-	-	1
digitális kultúra	3	2	1	2	-
testnevelés	5	5	5	5	5
közösségi nevelés	1	1	1	1	1
kötelezően választható óraszám ¹⁴	1	(2)	(2)	2-6	2-6
szabadon tervezhető óraszám ¹⁵	-	1	1	2-0	2-0
kötelező és választható órák száma összesen	32	36	36	36	33

¹¹ Ehhez a különböző tanulmányi területek óratervi hálójában lásd a 3.1.5. bekezdésben írtakat.

¹² A nyelvi előkészítő évfolyamon ez idegen nyelvű ének-zene, része az idegen nyelv tantárgy heti 18 tanórájának.

¹³ Ehhez a különböző tanulmányi területek óratervi hálójában lásd a 3.1.4. bekezdésben írtakat.

¹⁴ A nyelvi előkészítő évfolyamon ez a képességfejlesztés keretében kötelezően választható tehetséggondozó foglalkozás óraszám. A 9–10. évfolyamon ez az emelt szintű képzés óraszám, a nyelvi előkészítő nyelvének tantárgyi óraszámhoz adódik (+2), lásd a zárójelben piros színnel. A 11–12. évfolyamon ez az óraszám az összes tanulmányi területen a kötelező emelt szintű vagy +2 órás csoport [kötött célú órakeret].

¹⁵ A 9–10. évfolyamon ez az emelt óraszámú képzés (a haladó idegen nyelv óraszámához +1) és a választható tehetséggondozó foglalkozás (1) óraszám. A 11–12. évfolyamon az összes tanulmányi területen ez a szabadon választott fakultáció vagy többletórás érettségi tárgy, lásd hozzá a zárójelben kék színnel az összeadást [szabadon tervezhető órakeret].

Az emelt szintű idegen nyelvi tanulmányi terület óratervi hálójája

	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	3	4	4,5 (4+0,5)	5 (4+1)
matematika	3	3	4 (3+1)	4 (3+1)
történelem	2	2	3,5 (3+0,5)	4 (3+1)
állampolgári ismeretek	-	-	-	1
1. élő idegen nyelv (angol/német)	4 (3+1)	4 (3+1)	3	3
2. idegen nyelv	5 (3+2)	5 (3+2)	4	4
kémia	2	1	4-0	4-0
fizika	2	3	4-0	4-0
biológia	2	3	4-0	4-0
földrajz	2	1	-	-
természettudomány	-	-	2-0	-
ének-zene	1	1	-	-
vizuális kultúra	1	1	-	-
művészetek	-	-	1	-
média	-	-	-	1
digitális kultúra	2	1	2	-
testnevelés	5	5	5	5
közösségi nevelés	1	1	1	1
kötelezően választható óraszám ¹⁶	(2)	(2)	2-6	2-6
szabadon tervezhető óraszám ¹⁷	1	1	2-0	2-0
kötelező és választható órák száma összesen	36	36	36	36

¹⁶ A 9–10. évfolyamon ez az emelt szintű képzés órászáma, a 2. (itt kezdett) idegen nyelv tantárgyi órászámhoz adódik (+2), lásd a zárójelben piros színnel.

¹⁷ A 9–10. évfolyamon ez az emelt órászámú képzés (a haladó idegen nyelv órászámához +1) és a választható tehetséggondozó foglalkozás (1) órászáma.

Az emelt szintű matematika tanulmányi terület óratervi hálójá

	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	3	4	4,5 (4+0,5)	5 (4+1)
matematika	5 (3+2)	5 (3+2)	4 (3+1)	4 (3+1)
történelem	2	2	3,5 (3+0,5)	4 (3+1)
állampolgári ismeretek	-	-	-	1
1. élő idegen nyelv (angol)	3	3	3	3
2. idegen nyelv (német/olasz/francia)	4 (3+1)	4 (3+1)	4	4
kémia	2	1	4-0	4-0
fizika	2	3	4-0	4-0
biológia	2	3	4-0	4-0
földrajz	2	1	-	-
természettudomány	-	-	2-0	-
éneke-zene	1	1	-	-
vizuális kultúra	1	1	-	-
művészetek	-	-	1	-
média	-	-	-	1
digitális kultúra	2	1	2	-
testnevelés	5	5	5	5
közösségi nevelés	1	1	1	1
kötelezően választható óraszám ¹⁸	(2)	(2)	2-6	2-6
szabadon tervezhető óraszám ¹⁹	1	1	2-0	2-0
kötelező és választható órák száma összesen	36	36	36	36

¹⁸ A 9–10. évfolyamon az emelt szintű képzés óraszámát a matematika tantárgyi óraszámához adódik (+2), lásd a zárójelben piros színnel.

¹⁹ 9–10. évfolyamon ez az emelt óraszámú képzés (a kezdő idegen nyelv óraszámához +1) és a választható tehetséggondozó foglalkozás (1) óraszám.

Az emelt szintű történelem tanulmányi terület óratervi hálója

	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	3	4	4,5 (4+0,5)	5 (4+1)
matematika	3	3	4 (3+1)	4 (3+1)
történelem	4 (2+2)	4 (2+2)	3,5 (3+0,5)	4 (3+1)
állampolgári ismeretek	-	-	-	1
1. élő idegen nyelv (angol)	3	3	3	3
2. idegen nyelv (német/olasz/francia)	4 (3+1)	4 (3+1)	4	4
kémia	2	1	4-0	4-0
fizika	2	3	4-0	4-0
biológia	2	3	4-0	4-0
földrajz	2	1	-	-
természettudomány	-	-	2-0	-
éneke-zene	1	1	-	-
vizuális kultúra	1	1	-	-
művészetek	-	-	1	-
média	-	-	-	1
digitális kultúra	2	1	2	-
testnevelés	5	5	5	5
közösségi nevelés	1	1	1	1
kötelezően választható óraszám ²⁰	(2)	(2)	2-6	2-6
szabadon tervezhető óraszám ²¹	1	1	2-0	2-0
kötelező és választható órák száma összesen	36	36	36	36

²⁰ Az emelt szintű képzés óraszám, 9–10. évfolyamon a történelem tantárgyi óraszámhoz adódik (+2), lásd a zárójelben piros színnel.

²¹ 9–10. évfolyamon ez az emelt óraszámú képzés (a kezdő idegen nyelv óraszámához +1) és a választható tehetséggondozó foglalkozás (1) óraszám.

3. 3. Tantervek

Az egyes tantárgyak tanterveit, a továbblépés feltételeit, a közép szintű érettségi vizsga szóbeli követelményeit a honlapon és nyomtatott formában az elérhetőség helyein közöljük.

ZÁRÓ DOKUMENTUM

A pedagógusok (munkaközösségek) minden tanév végén írásban értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását, illetve módosításra is tehetnek javaslatot. A dokumentum módosítását a szülők és a tanulók is javasolhatják érdekképviselői szerveiken keresztül.

A dokumentum átalakított szövegrészeit a nevelőtestület elfogadta. A Szülői Választmány és az Iskolai Diákbizottság véleményezte a módosításokat. A fenntartó egyetértési jogot gyakorol a pedagógiai program azon elemei tekintetében, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul. A Pedagógiai Program az igazgató jóváhagyásával válik véglegessé, és 2026. szeptember 1-től érvényes. Az igazgató VII. Kerületi Madách Imre Gimnázium Pedagógiai Programját az intézmény honlapján közzéteszi.

Budapest, 2026. augusztus 31.

dr. Solti Gergely
igazgató